

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
«Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ»**

**ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ :
ΣΑΜΑΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΑΒΡΑΜΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :
ΚΥΡΜΙΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	9
1.1 Εισαγωγή.....	9
1.2 Σπουδαιότητα και Λειτουργίες	9
1.3 Χρηματοπιστωτικές Αγορές	10
1.4 Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	11
1.4.1 Πιστωτικά Ιδρύματα	11
1.4.2 Μη Πιστωτικά Ιδρύματα.....	12
1.5 Χρηματοπιστωτικά Προϊόντα	12
2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	14
2.1 Εισαγωγή.....	14
2.2 Ιστορική Εξέλιξη και Δομή του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος	14
2.3 Απελευθέρωση και Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος	16
2.4 Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα σήμερα	17
3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΩΝ	23
3.1 Εισαγωγή.....	23
3.2 Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.	23
3.3 Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.....	26
3.4 Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.....	27
3.5 Τράπεζα Alpha Bank.	27
3.6 Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.	29
3.7 Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.	32
3.8 Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.....	32
3.9 Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Ε.....	33
3.10 Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.	34
3.10.1 Τράπεζα Εγνατία.....	35
3.10.2 Λαϊκή Τράπεζα	36
3.10.3 Marfin Bank	36

3.11 Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ	37
3.12 Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.	39
3.13 Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	40
3.14 Aspis Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	41
3.15 Proton Τράπεζα Α.Ε.....	42
4. Η ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ .43	
4.1 Εισαγωγή.....	43
4.2 Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.	43
4.3 Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.....	45
4.4 Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.....	46
4.5 Τράπεζα Alpha Bank.	468
4.6 Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.	48
4.7 Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.	49
4.8 Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.....	50
4.9 Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Ε.....	52
4.10 Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.	53
4.11 Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ	54
4.12 Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.	55
4.13 Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	56
4.14 Aspis Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία	57
4.15 Proton Τράπεζα Α.Ε.....	58
4.16 Συμπεράσματα από την εξέλιξη των τραπεζικών μετοχών κατά τη διάρκεια της τελευταίας 25ετίας	59
5. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ	61
5.1 Εισαγωγή.....	61
5.2 Στατιστική Ανάλυση των τιμών και των αποδόσεων των μετοχών κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Χρηματοπιστωτικής Κρίσης	61
5.3 Διαγραμματική Απεικόνιση της πορείας των τιμών των μετοχών κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Χρηματοπιστωτικής Κρίσης	63
5.4 Συμπεράσματα σχετικά με την πορεία των μετοχών κατά την κρίση και προοπτικές αυτών	70
6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	72
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	76

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Πιστωτικά Ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα.....	18
Πίνακας 2: Αριθμός Τραπεζών, Υποκαταστημάτων & Υπαλλήλων (Στοιχεία 31/12/2008).....	20
Πίνακας 3: Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών.....	20
Πίνακας 4: Τραπεζικά Ιδρύματα Εισηγμένα στο Χ.Α. την 31/12/2009	23
Πίνακας 5: Στατιστικά Μέτρα Θέσης και Διασποράς για τις Τιμές και τις Αποδόσεις των τραπεζικών μετοχών για την τελευταία διετία (1/1/2008-31/12/2009)	62
Πίνακας 6: Ποσοστιαία απώλεια από τη μέγιστη στην ελάχιστη τιμή κατά τη διετία 2008-2009	71
Πίνακας 7: Συμβολή των τραπεζών στην κεφαλαιοποίηση του Χρηματιστηρίου Αθηνών (δισ. Ευρώ).....	72

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Κεφαλαιακή Επάρκεια Ελληνικών Εμπορικών τραπεζών και των ομίλων τους.....	21
Διάγραμμα 2: Καταθέσεις των εγ'χωριων επιχειρήσεων & νοικοκυριών στα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Ποσοστιαία Μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους).....	21
Διάγραμμα 3: Δάνεια προς τις εγχώριες επιχειρήσεις & νοικοκυριά από τα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Ποσοστιαία μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους).....	22
Διάγραμμα 4: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας της Ελλάδος για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	44
Διάγραμμα 5: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009.....	45
Διάγραμμα 6: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της EFG Eurobank - Ergasias για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	46
Διάγραμμα 7: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Alpha Bank για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	48
Διάγραμμα 8: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	49
Διάγραμμα 9: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Εμπορικής Τράπεζας για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	50
Διάγραμμα 10: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Αγροτικής Τράπεζας για το διάστημα 1/1/2001 – 31/12/2009	51
Διάγραμμα 11: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου για το διάστημα 1/6/2006 – 31/12/2009	52
Διάγραμμα 12: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Marfin Εγνατίας Τράπεζας για το διάστημα 26/8/1999 – 31/12/2009	53
Διάγραμμα 13: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου για το διάστημα 8/11/2000 – 31/12/2009	54
Διάγραμμα 14: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Γενικής Τράπεζας για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	55
Διάγραμμα 15: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Attica Bank για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009	56

Διάγραμμα 16: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Aspis Bank για το διάστημα 8/9/1998 – 31/12/2009	58
Διάγραμμα 17: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Proton Τράπεζας για το διάστημα 21/12/2005 – 31/12/2009	59
Διάγραμμα 18: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Τράπεζας της Ελλάδος το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	63
Διάγραμμα 19: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Εθνικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	64
Διάγραμμα 20: Πορεία της Τιμής της μετοχής της EFG Eurobank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	64
Διάγραμμα 21: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Alpha Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)	65
Διάγραμμα 22: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	65
Διάγραμμα 23: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Αγροτικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	66
Διάγραμμα 24: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Εμπορικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	66
Διάγραμμα 25: Πορεία της Τιμής της μετοχής του Ταχυδρομικού Ταμιευτήριου το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)	67
Διάγραμμα 26: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Marfin Εγνατίας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	67
Διάγραμμα 27: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Τράπεζας της Κύπρου το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	68
Διάγραμμα 28: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Γενικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009) ..	68
Διάγραμμα 29: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Attica Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)	69
Διάγραμμα 30: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Aspis Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)	69
Διάγραμμα 31: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Proton Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)	70

Διάγραμμα 32: Διαχρονική Εξέλιξη του Γενικού Δείκτη του Χ.Α. για το χρονικό διάστημα 1/1/1986-31/12/2009.....	73
Διάγραμμα 33: Διαχρονική Πορεία του Γενικού Δείκτη του Χ.Α. για το χρονικό διάστημα 1/1/2008 – 31/12/2009	74

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι να μελετήσει την πορεία των μετοχών των τραπεζικών ιδρυμάτων της Ελλάδας για την τελευταία 25ετία καθώς και να εξετάσει την πορεία τους κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας κάτω από το πρίσμα της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης. Για το σκοπό αυτό, η εργασία δομείται σε έξι κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον τρόπο λειτουργίας, τη σπουδαιότητα και τα συστατικά στοιχεία κάθε τραπεζικού συστήματος.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά η ιστορική εξέλιξη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και η δομή του, έτσι όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του. Επίσης, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις τάσεις που επικράτησαν κατά την τελευταία 30ετία και οι οποίες οδήγησαν στον εκσυγχρονισμό τους καθώς και στις αιτίες που δημιούργησαν αυτές τις τάσεις. Τέλος, παρουσιάζεται το τραπεζικό σύστημα έτσι όπως αυτό έχει διαμορφωθεί πλέον σήμερα.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά αλλά περιεκτικά οι τράπεζες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η παρουσίαση αυτήν αποτελείται κυρίως από μία ιστορική αναδρομή της λειτουργίας τους από την ίδρυσή τους έως και σήμερα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο μελετάται η πορεία των τιμών των μετοχών. Το χρονικό διάστημα της μελέτης για τις μετοχές που εισάχθηκαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών προγενέστερα της 1/1/1986 είναι 24ετές, και συγκεκριμένα από 1/1/1986 έως 31/12/2009, ενώ για τις μετοχές που εισάχθηκαν μεταγενέστερα της αυτής ημερομηνίας αρχίζει από την ημερομηνία εισαγωγής τους και καταλήγει στις 31/12/2009. Για καθεμία μετοχή αναγνωρίζονται διάφορες τάσεις που παρατηρούνται και πραγματοποιείται γενικότερος σχολιασμός της πορείας τους.

Στο πέμπτο κεφάλαιο μελετάται η συμπεριφορά των τραπεζικών μετοχών στην επέλευση της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης. Πραγματοποιείται στατιστική ανάλυση των τιμών και των αποδόσεών τους για το χρονικό διάστημα 1/1/2008 – 31/12/2009, καθώς και διαγραμματική ανάλυση των τιμών τους για το ίδιο χρονικό διάστημα. Το κεφάλαιο τελειώνει με γενικότερα συμπεράσματα.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο αναφέρονται συνοπτικά και περιεκτικά τα όποια συμπεράσματα προέκυψαν κατά την εκπόνηση της συγκεκριμένης μελέτης, ενώ

διερευνάται και η σχέση μεταξύ της χρηματιστηριακής αγοράς και των τραπεζικών μετοχών. Επίσης, πραγματοποιείται και μία προσπάθεια πρόβλεψης των μελλοντικών εξελίξεων που θα επηρεάσουν τις τραπεζικές μετοχές καθώς και των προοπτικών αυτών.

Κλείνοντας την εισαγωγή, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τα διαγράμματα της διαχρονικής πορείας των τραπεζικών μετοχών αποκτήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας CAPITAL (www.capital.gr), ενώ τα δεδομένα για τη στατιστική και διαγραμματική ανάλυση της τελευταίας διετίας από την επίσημη ιστοσελίδα της εφημερίδας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (www.kathimerini.gr).

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.1 Εισαγωγή

Πριν προχωρήσουμε στο βασικό κομμάτι της εργασίας μας, θα πρέπει να αναφερθούμε έστω και συνοπτικά στο περιβάλλον, κομμάτι του οποίου αποτελούν οι τράπεζες. Για αυτόν το λόγο θα ξεκινήσουμε με μία συνοπτική παρουσίαση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και των συστατικών του.

1.2 Σπουδαιότητα και Λειτουργίες

Η ανάπτυξη μιας οικονομίας προϋποθέτει ένα καλό και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, το οποίο αποτελείται από τα εξής στοιχεία (Νούλας, 2000):

1. τις χρηματοπιστωτικές αγορές
2. τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα
3. τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Τα τρία αυτά στοιχεία του συστήματος θα αναλυθούν λίγο περισσότερο αναλυτικά παρακάτω. Σε αυτό το σημείο, αυτό που οφείλουμε να τονίσουμε είναι το γεγονός ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί τη ραχοκοκαλιά ενός οικονομικού συστήματος. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι όλες οι ανεπτυγμένες οικονομίες του κόσμου χαρακτηρίζονται από άριστα ανεπτυγμένα χρηματοπιστωτικά συστήματα, ενώ τα συστήματα αυτά υστερούν σε υποανάπτυκτες οικονομίες. Από αυτά συνάγεται ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι σημαντικό για μία οικονομία γιατί επιτελεί έναν αριθμό λειτουργιών, όπως:

- επιτυγχάνει μία κατά κάποιο τρόπο ορθολογική κατανομή των διαθέσιμων κεφαλαίων προς τις διάφορες παραγωγικές μονάδες βοηθώντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομίας.
- Προάγει νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα.
- Μειώνει τον κίνδυνο και σε ορισμένες περιπτώσεις τον εξαλείφει εντελώς για τους αποταμιευτές.
- Μειώνει το κόστος των συναλλαγών καθότι ο χρόνος που απαιτείται είναι πολύ μικρότερος συγκρινόμενος με εκείνον όπου το χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν υπάρχει ή είναι υποτυπώδες.

1.3 Χρηματοπιστωτικές Αγορές

Η ύπαρξη των χρηματοπιστωτικών αγορών επιτρέπει στις οικονομικές μονάδες να αγοράζουν και να πωλούν χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Οι οικονομικές αυτές μονάδες είναι είτε πλεονασματικές είτε ελλειμματικές. Η πιο σημαντική λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών είναι η ικανότητά τους να φέρουν σε επαφή τις πλεονασματικές με τις ελλειμματικές μονάδες.

Η χρηματοδότηση των ελλειμματικών μονάδων από τις πλεονασματικές μονάδες μπορεί να είναι είτε άμεση, δηλαδή οι ελλειμματικές μονάδες δανείζονται απευθείας από τις πλεονασματικές, είτε έμμεση, δηλαδή υπάρχει παρέμβαση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στη μεταφορά κεφαλαίων και η έκδοση δικών τους προϊόντων.

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές, σύμφωνα με διάφορα κριτήρια, διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες αγορών (Παπαδόπουλος Δ., 1993):

1. ανάλογα με τη διάρκεια των προϊόντων τους διακρίνονται σε
 - a. χρηματαγορές, τα προϊόντα δεν έχουν διάρκεια μεγαλύτερη του έτους
 - b. κεφαλαιαγορές, τα προϊόντα έχουν διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους.
2. ανάλογα με το αν τα προϊόντα εκδίδονται για πρώτη φορά ή όχι διακρίνονται σε
 - a. πρωτογενείς αγορές, όπου η έκδοσή τους πραγματοποιείται εντός αυτών.
 - b. Δευτερογενείς αγορές, όπου πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες των υπαρχόντων χρεογράφων.
3. ανάλογα με το βαθμό οργάνωσής τους διακρίνονται σε
 - a. οργανωμένες, όπου οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε μία κεντρική τοποθεσία.
 - b. μη οργανωμένες, όπου οι δραστηριότητες δεν πραγματοποιούνται σε μία συγκεκριμένη τοποθεσία.

1.4 Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

1. Πιστωτικά Ιδρύματα
2. μη Πιστωτικά Ιδρύματα

Παρακάτω, αναφέρονται πιο αναλυτικά οι δύο αυτές κατηγορίες καθώς επίσης και πως αυτά παρατηρούνται εντός της ελληνικής πραγματικότητας.

1.4.1 Πιστωτικά Ιδρύματα

Τα Πιστωτικά Ιδρύματα δίνουν έμφαση στην αποδοχή καταθέσεων και στην παροχή πιστώσεων και διακρίνονται ως εξής (Νούλας, 2000):

- η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία έχει το ρόλο επόπτη του συνολικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.
- Οι Εμπορικές Τράπεζες, οι οποίες αποτελούν το κυριότερο τμήμα του τραπεζικού συστήματος παρέχοντας ένα πλήθος εργασιών και οι οποίες, άλλωστε, μας ενδιαφέρουν περισσότερο στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας. Οι τράπεζες αυτές συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο όγκο των καταθέσεων και παρέχουν χρηματοδότηση κάθε είδους σε όλους τους τομείς της οικονομίας.
- Οι Τράπεζες Επενδύσεων, ο κύριος σκοπός των οποίων είναι η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση ορισμένων τομέων της οικονομίας. Στην Ελλάδα, οι τράπεζες Επενδύσεων που υπήρχαν (Ε.Τ.Β.Α., Ε.Τ.Ε.Β.Α. και η Τράπεζα Επενδύσεων) δεν υπάρχουν πλέον, καθώς απορροφήθηκαν από άλλα πιστωτικά ιδρύματα.
- Οι Κτηματικές Τράπεζες, ο κύριος σκοπός των οποίων είναι η χορήγηση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων για κτιριακές εγκαταστάσεις πάσης σχεδόν μορφής. Σήμερα στην Ελλάδα, επίσης, δεν υπάρχουν Κτηματικές Τράπεζες, καθώς η τρεις που υπήρχαν (Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδας, η Εθνική Στεγαστική Τράπεζα και η Aspis Bank) απορροφήθηκαν από άλλα πιστωτικά ιδρύματα.
- Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, οι οποίες άρχισαν να αναπτύσσονται κατά την τελευταία πενταετία και έχουν ως κύριο σκοπό να ενισχύσουν την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών. Στην Ελλάδα σήμερα υπάρχουν 16 συνεταιριστικές

τράπεζες, οι οποίες έχουν ιδρύσει με συνεργασία μεταξύ τους μία κεντρική τράπεζα, την Πανελλήνια Τράπεζα.

- Τέλος, οι Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί, στους οποίους ανήκουν το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων καθώς και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.

Οι βασικές υπηρεσίες των Πιστωτικών Ιδρυμάτων συνοψίζονται στις παρακάτω τρεις (Jaffe D., 1989):

1. Χρηματοδοτική Διαμεσολάβηση, δηλαδή συγκεντρώνουν τα χρήματα των αποταμιευτών και παρέχουν σε αυτούς μία σειρά χρηματοδοτικών προϊόντων. Διαμέσου δε της λειτουργίας αυτής παρέχουν στους πελάτες και μία σειρά από άλλες υπηρεσίες όπως είναι η ρευστότητα, η ευελιξία ληκτότητας και η ευελιξία ποσού.
2. επηρεάζουν τη νομισματική πολιτική της χώρας, εφόσον επηρεάζουν την προσφορά του χρήματος.
3. παίζουν σημαντικό ρόλο στο σύστημα πληρωμών, μέσω των επιταγών για παράδειγμα.

1.4.2 Μη Πιστωτικά Ιδρύματα

Στην κατηγορία αυτήν ανήκουν όλα εκείνα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν είναι τράπεζες και για αυτό το λόγο η αναλυτική παρουσίασή τους ξεφεύγει των σκοπών της παρούσης εργασίας. Τέτοια είναι (Νούλας, 2000):

1. τα Αμοιβαία Κεφάλαια (Α/Κ), τα οποία αποτελούν περιουσίες που αποτελούνται από κινητές αξίες και μετρητά, των οποίων τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου σε περισσότερους από ένα μεριδιούχους.
2. οι Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.), σύμφωνα με το Ν. 2396/96, ορίζονται ως οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει κατ' επάγγελμα προς τρίτους μία ή περισσότερες κύριες επενδυτικές υπηρεσίες.

1.5 Χρηματοπιστωτικά Προϊόντα

Σε γενικές γραμμές τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα χαρακτηρίζονται από τη διάρκειά τους. Εφόσον αυτήν δεν είναι μεγαλύτερη του έτους, τότε τα προϊόντα

χαρακτηρίζονται ως προϊόντα χρηματαγοράς. Διαφορετικά ονομάζονται προϊόντα κεφαλαιαγοράς.

Τα προϊόντα χρηματαγοράς είναι τα Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου, τα Πιστοποιητικά Καταθέσεων, οι Συμφωνίες Επαναγοράς (τα γνωστά Repos), τα Εμπορικά Ομόλογα, οι Επιταγές Αποδοχής Τράπεζας, η Διατραπεζική Αγορά Διαθεσίμων και τα Ευρωδολάρια.

Τα προϊόντα της κεφαλαιαγοράς είναι τα Ομόλογα του Δημοσίου (με κυμαινόμενο επιτόκιο, με σταθερό επιτόκιο, τιμαριθμοποιημένα, χωρίς τοκομερίδιο, με ρήτρα ξένου νομίσματος), οι ομολογίες (με και χωρίς τοκομερίδιο) και οι μετοχές (κοινές και προνομιούχες).

2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

2.1 Εισαγωγή

Οι οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις διεθνώς δεν μπορούσαν να αφήσουν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αμετάβλητο το οποίο μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980 ήταν υπό τον κύριο έλεγχο της κρατικής εξουσίας και χαρακτηριζόταν από έλλειψη ανταγωνισμού και αποτελεσματικότητας.

Μετά από αρκετή καθυστέρηση μπορούμε να πούμε ότι σήμερα το τραπεζικό σύστημα λειτουργεί μέσα σε ένα απελευθερωμένο περιβάλλον και πορεύεται προς τη σωστή κατεύθυνση. Συγχωνεύσεις πραγματοποιούνται και το κράτος δίνει τη θέση του στην ιδιωτική πρωτοβουλία η οποία έχει αποδείξει ότι μπορεί να παράγει και να προσφέρει προϊόντα και υπηρεσίες με αποτελεσματικότερο τρόπο. Παράλληλα με τις συγχωνεύσεις υπάρχει και μία ιδιαίτερη κίνηση στην εξαγωγή του ελληνικού τραπεζικού τομέα σε γειτονικές χώρες, κίνηση η οποία αποτελεί και το θέμα της παρούσης εργασίας.

Πριν προχωρήσουμε, όμως, θα ήταν καλό να δούμε πως εξελίχθηκαν τα πράγματα ως σήμερα.

2.2 Ιστορική Εξέλιξη και Δομή του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος¹

Το 1828 σηματοδοτεί την αρχή της ιστορίας του σύγχρονου ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Το έτος αυτό ιδρύεται η Εθνική Χρηματοδοτική Τράπεζα με σκοπό να βοηθήσει τη σχεδόν ανύπαρκτη τη στιγμή εκείνη οικονομία της χώρας. Η τράπεζα έκλεισε το 1834 μη δυνάμενη να εμπνεύσει την εμπιστοσύνη.

Στις 30 Μαρτίου του 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος με κεφάλαιο 500.000 δραχμές και της δόθηκε το εκδοτικό προνόμιο το οποίο κράτησε μέχρι το 1928. το 1928 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος κατόπιν συμφωνίας με την Κοινωνία των Εθνών η οποία δέχθηκε να αναλάβει την εγγύηση δανείου ύψους 900.000 λιρών με τον όρο, όμως, ότι η Εθνική Τράπεζα θα έχει ως έργο μόνο την έκδοση τραπεζογραμματίων ή να ιδρυθεί μία τράπεζα που θα έχει μόνο το εκδοτικό

¹ Η όλη ανάλυση αυτού και του επόμενου κεφαλαίου στηρίζεται σε σχετική βιβλιογραφία (Gortsos C., 1998), Αλεξάκης Π., Γιαννίτσας Τ., Θωμαδάκης Σ., Ξανθάκης Μ., και Χατζηγιάννης Ν. (1995), Αλεξάκης Π., και Πετράκης Π. (1990)

προνόμιο. Έτσι μεταξύ των δύο επιλογών αποφασίστηκε η ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος που είχε το μονοπώλιο της έκδοσης τραπεζογραμματίων.

Άλλες τράπεζες που ιδρύθηκαν και λειτούργησαν την περίοδο εκείνη περιλαμβάνουν την Ιονική Τράπεζα (1839) στα Ιόνια νησιά. Η τράπεζα είχε και το εκδοτικό προνόμιο, το οποίο παραχωρήθηκε στην Εθνική το 1920. Το 1882 ιδρύθηκε η Προνομιούχος Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας η οποία συγχωνεύθηκε με την Εθνική το 1899. στην Κρήτη το 1899 ιδρύθηκε η Τράπεζα Κρήτης η οποία συγχωνεύθηκε με την Εθνική το 1919. Αργότερα η Τράπεζα Κρήτης επανασυστάθηκε.

Μέχρι το 1997 λειτουργούσαν στην Ελλάδα 49 πιστωτικά ιδρύματα τα περισσότερα των οποίων έλεγχαν ένα ποσοστό της αγοράς μικρότερο του 1 τοις εκατό. Αυτά ήταν:

- η Τράπεζα της Ελλάδος
- 21 ελληνικές εμπορικές τράπεζες εκ των οποίων 9 δημόσιες και 12 ιδιωτικές
- 21 υποκαταστήματα ξένων τραπεζών εκ των οποίων 13 από την Ευρωπαϊκή Ένωση και 8 από άλλες χώρες
- 3 στεγαστικές τράπεζες
- 2 επενδυτικές τράπεζες και
- το ταχυδρομικό ταμιευτήριο

Αν και, όπως αντιλαμβανόμαστε, ο αριθμός των τραπεζών είναι σχετικά μεγάλος, το σύστημα παρουσιάζει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Έτσι, οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες (Εθνική, Εμπορική, Αγροτική και Alpha Τράπεζα Πίστεως) κατείχαν το 1997 το 57,31% του ενεργητικού, το 54,63% των χορηγήσεων και το 61,49% των συνολικών καταθέσεων. Αν αναλογιστεί κανείς ότι το 1985 οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες έλεγχαν σχεδόν το 90% των χορηγήσεων και το 84% των καταθέσεων, μπορεί να ισχυρισθεί ότι η αγορά έχει γίνει περισσότερο ανταγωνιστική. Άλλωστε, το φαινόμενο της υψηλής συγκέντρωσης δεν είναι μόνο ελληνικό, αλλά μάλλον ευρωπαϊκό, εφόσον οι πέντε μεγαλύτερες τράπεζες ελέγχουν:

- στην Ολλανδία το 84%
- στο Βέλγιο το 55%
- στη Γαλλία το 45%
- στην Ιταλία το 43%
- στην Ισπανία το 42%

2.3 Απελευθέρωση και Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

Η αναμόρφωση και η απαγκύλωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από την κρατική εξουσία και την παρέμβαση ήταν επιβεβλημένη. Η πρώτη προσπάθεια εντοπισμού, μελέτης και αντιμετώπισης των προβλημάτων ξεκίνησε το 1975 με την «Επιτροπή Χαριτόπουλου», η οποία δημοσίευσε τα αποτελέσματα της έρευνας και τις προτάσεις της το 1981. τα συμπεράσματα της επιτροπής αυτήν ήταν το εναρκτήριο έναυσμα για το τι επρόκειτο να ακολουθήσει στο τραπεζικό σύστημα.

Έτσι από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και κάτω από τις διεθνείς και ειδικά ευρωπαϊκές συγκυρίες το ελληνικό τραπεζικό σύστημα άρχισε δειλά – δειλά να απελευθερώνεται, να εκσυγχρονίζεται και να γίνεται περισσότερο ανταγωνιστικό. Οι αλλαγές στο χρηματοπιστωτικό σύστημα εξακολουθούν μέχρι σήμερα και θα συνεχισθούν για αρκετό καιρό ακόμα. Στη δεκαετία του 1990 εκδίδονται νέα τραπεζικά νομοθετήματα και ψηφίζεται ειδικός νόμος που στηρίζεται στη Δεύτερη Τραπεζική Οδηγία (Οδηγία 89/646/E.O.K.). Εν τω μεταξύ η Επιτροπή Εκσυγχρονισμού του Τραπεζικού Συστήματος και του Χρηματιστηρίου (Επιτροπή Ζαββού) που συγκροτήθηκε το 1991 συνέταξε πολλές προτάσεις που στόχευαν στην ενσωμάτωση των διαφόρων Οδηγιών στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία και στη δημιουργία της ενιαίας τραπεζικής αγοράς.

Η αναγκαιότητα της προσαρμογής της Ελληνικής τραπεζικής νομοθεσίας στις ευρωπαϊκές νόρμες (οι αλλαγές που σημειώθηκαν κατά τη δεκαετία του 1990 περιλαμβάνουν την απελευθέρωση των επιτοκίων, την κατάργηση των διαφόρων πιστωτικών κανόνων, την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων και την ελεύθερη είσοδο των τραπεζικών ιδρυμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση) συντέλεσε στη δημιουργία κλίματος απελευθέρωσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και, συγκεκριμένα, στη δημιουργία διαφόρων τύπων θυγατρικών εταιριών προκειμένου αυτές να δραστηριοποιηθούν σε διάφορες αγορές χρηματοοικονομικών προϊόντων. Το γεγονός αυτό οδήγησε στη δημιουργία νέων εταιριών, παρόλο που ακόμα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί η αγορά ανταγωνιστική.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος διατήρησε την ηγετική θέση στον κλάδο, με συνεχώς μειούμενο, όμως, μερίδιο αγοράς. Παρομοίως, η Εμπορική Τράπεζα, η 2^η μεγαλύτερη δημόσια τράπεζα, είδε το μερίδιό της να συρρικνώνεται μέχρι το 1995. Ωστόσο η ένταση των προσπαθειών των ιδιωτικών τραπεζών είναι πλέον εμφανής.

Χαρακτηριστικό αυτής της έντασης είναι τα παρακάτω:

- στην αγορά δανείων το μερίδιο αγοράς των δημοσίων τραπεζών μειώθηκε σε 38% το 2000 από 63% το 1995
- στην ίδια αγορά το μερίδιο αγοράς των ιδιωτικών τραπεζών αυξήθηκε σε 45% το 2000 από 20% το 1995.
- Το 2000, οι ιδιωτικές τράπεζες Alpha Bank και EFG Eurobank Ergasias ανήλθαν στην δεύτερη και τρίτη θέση αντίστοιχα ως προς το ύψος των καταθέσεων και των δανείων.

Άλλοι παράγοντες που συνεισέφεραν στην αναμόρφωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ιδιωτικών τραπεζών, η επιβολή πολιτικών ιδιωτικοποιήσεων και οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις που λαμβάνουν χώρα μεταξύ των τραπεζών, προκειμένου αυτές να φτάσουν στο επιθυμητό μέγεθος (Προβόπουλος και Καπόπουλος, 2001). Ο σκοπός των εμπορικών τραπεζών ήταν πλέον διπλός. Στόχευαν αφενός στην αύξηση του μεγέθους τους προκειμένου να εκμεταλλευτούν τις υπάρχουσες οικονομίες κλίμακας, αλλά και στην ενίσχυση της παρουσίας τους στη νέα αγορά που διαμορφωνόταν εξαιτίας της εισαγωγής του νέου νομίσματος, του Ευρώ. Ως αποτέλεσμα, η συγκέντρωση στο τραπεζικό σύστημα οδήγησε σε λιγότερους αλλά ισχυρότερους συμμετέχοντες. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το 2001 υπήρχαν εννέα μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα, ενώ το 1997 ήταν 18 (Alpha Bank, 2001).

Παρά τα όσα αναφέρθηκαν, το ποσοστό συγκέντρωσης της αγοράς μειώθηκε από 75,2% το 1998 σε μόλις 71,2% το 2000 (Παπαδήμος, 2000). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το κύμα των εξαγορών και των συγχωνεύσεων αφορά σε μεγάλο ποσοστό μικρές τράπεζες. Παράλληλα, ο ανταγωνισμός στην αγορά εντάθηκε, ως αποτέλεσμα της συνεχώς αυξανόμενης στεγαστικής πίστης και της καταναλωτικής πίστωσης, αυξάνοντας ταυτόχρονα και την προσφορά των αποταμιευτικών και επενδυτικών προϊόντων (Παπαδήμος, 2000).

2.4 Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα σήμερα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα. Τα στοιχεία προέρχονται από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών και για αυτό το λόγο διακρίνουμε τα πιστωτικά ιδρύματα σε τακτικά μέλη αυτής και σε συνδεδεμένα.

Πίνακας 1: Πιστωτικά Ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΗΜΑ
ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ		
1	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
2	ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK ERGASIAS A.E.	 Eurobank EFG
3	ALPHA BANK	 ALPHA BANK
4	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	 ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
5	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	 Emporiki Bank
6	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	 ATEbank ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
7	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.	 POSTBANK ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ
8	MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	 MARFIN EGNATIA BANK
9	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	 Τράπεζα Κύπρου
10	CITIBANK INTERNATIONAL plc	 citibank
11	ΤΡΑΠΕΖΑ MILLENNIUM BANK Α.Ε.	 Millennium bank
12	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	 GENIKI Bank
13	ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	 attica bank
14	HSBC BANK plc	 HSBC Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ
15	ASPIS BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	 ASPIS BANK
16	ΤΡΑΠΕΖΑ PROBANK Α.Ε.	 PROBANK

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΗΜΑ
17	PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	
18	BAYERISCHE HYPO UND VEREINSBANK A.G.	
19	FBB - ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	
20	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	
21	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	
22	A.B.N. AM.RO BANK N.V.	
ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΛΗ		
1	BANK OF AMERICA N.A.	
2	BNP PARIBAS	
3	ΕΘΝΙΚΗ LEASING Α.Ε. - Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	
4	EFG EUROBANK ERGASIAS - Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	
5	ALPHA LEASING - Χρηματοδοτικές Μισθώσεις	

Πηγή : επίσημη ιστοσελίδα της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών (www.hba.gr)

Στον παραπάνω πίνακα δεν παρουσιάζεται η Τράπεζα της Ελλάδος, καθότι αυτήν δεν αποτελεί ένα απλό πιστωτικό ίδρυμα, αλλά την εποπτική αρχή του γενικού χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας.

Επιπλέον, θεωρούμε σημαντικό να παρουσιαστούν και κάποια συγκεντρωτικά οικονομικά στοιχεία του συνόλου των τραπεζών. Αυτά παρουσιάζονται στα παρακάτω διαγράμματα. Συγκεκριμένα:

- Στον Πίνακα 2 εμφανίζεται ο αριθμός των τραπεζών, τα υποκαταστήματά τους και το προσωπικό που αυτά απασχολούν σύμφωνα με τα στοιχεία της 31/12/2008.

- Στον Πίνακα 3 εμφανίζονται οι δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών τραπεζών και των ομίλων τους για το 2007, το 2008 και το α' εξάμηνο του 2009.
- Στο Διάγραμμα 1 εμφανίζεται η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών και των ομίλων τους στο τέλος του 2007 και του 2008 και στο τέλος του α' εξαμήνου του 2009.
- Στο Διάγραμμα 2 εμφανίζονται οι καταθέσεις των εγχώριων επιχειρήσεων & νοικοκυριών στα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Ποσοστιαία Μεταβολή ανά τρίμηνο έναντι προηγούμενου έτους) από το α' τρίμηνο του 2007 έως και το γ' τρίμηνο του 2009.
- Στο Διάγραμμα 3 εμφανίζονται τα δάνεια προς τις εγχώριες επιχειρήσεις & νοικοκυριά από τα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Ποσοστιαία μεταβολή ανά τρίμηνο έναντι προηγούμενου έτους) από το α' τρίμηνο του 2007 έως και το γ' τρίμηνο του 2009.

Πίνακας 2: Αριθμός Τραπεζών, Υποκαταστημάτων & Υπαλλήλων (Στοιχεία 31/12/2008)

	Τράπεζες		Υπηρεσιακές μονάδες		Προσωπικό	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Πιστωτικά ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα	19	19	3 431	3 640	56 773	57 842
Υποκαταστήματα αλλοδαπής	27	30	300	327	6 451	6 665
Ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί	1	1	4	4	436	454
Συνεταιριστικές τράπεζες	16	16	115	126	1 060	1 204
Τράπεζα της Ελλάδος ¹			87	65	2 763	2 494
Σύνολο	63	66	3 937	4 162	67 483	68 659

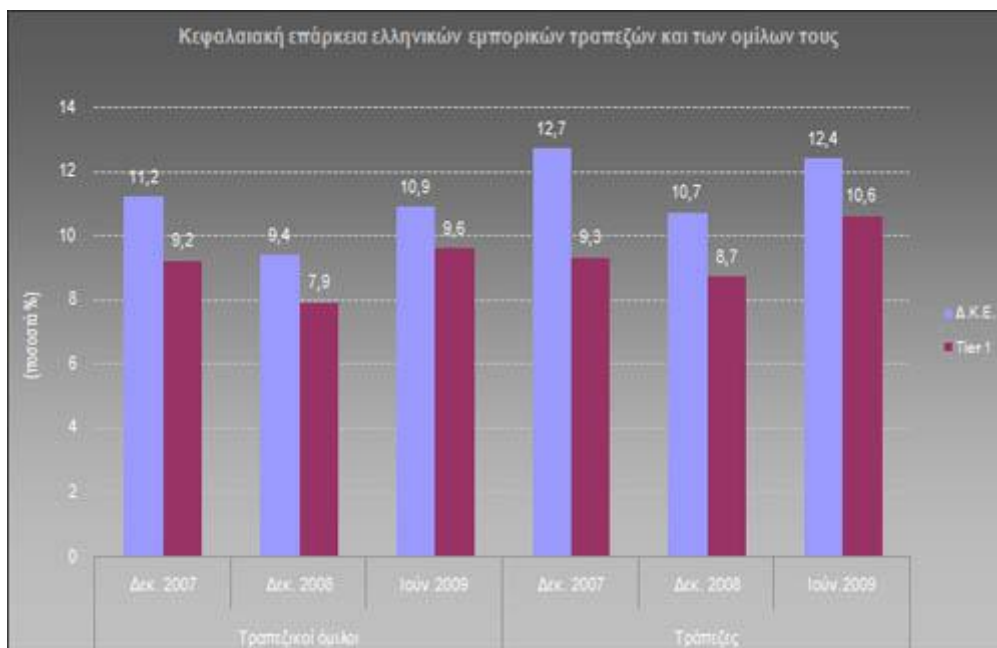
Πηγή: Έκθεση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, Ιούνιος 2009, Τράπεζα της Ελλάδος
Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009, Τράπεζα της Ελλάδος

Πίνακας 3: Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών

Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών και ομίλων με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών								
ποσοστά %	Τραπεζικοί όμιλοι				Τράπεζες			
	2007	2008	α' εξάμηνο 2008	α' εξάμηνο 2009	2007	2008	α' εξάμηνο 2008	α' εξάμηνο 2009
Δείκτης αποδοτικότητας του σταθμισμένου με βάση τον κίνδυνο ενεργητικού (μετά από φόρους)	2,1	1	1,1	0,5	1,5	0,3	0,7	0,2
Δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (μετά από φόρους)	17,9	10,1	15,7	7,7	14,7	3	11,7	5
Καθαρό επποκακό περιθώριο	3	2,9	3	2,6	2,5	2,2	2,3	1,7
Δείκτης αποτελεσματικότητας	52,7	56	53	51,9	52,9	60,9	53,9	52,8

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009 & Νομισματική Πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση, Οκτώβριος 2009

Διάγραμμα 1: Κεφαλαιακή Επάρκεια Ελληνικών Εμπορικών τραπεζών και των ομίλων τους

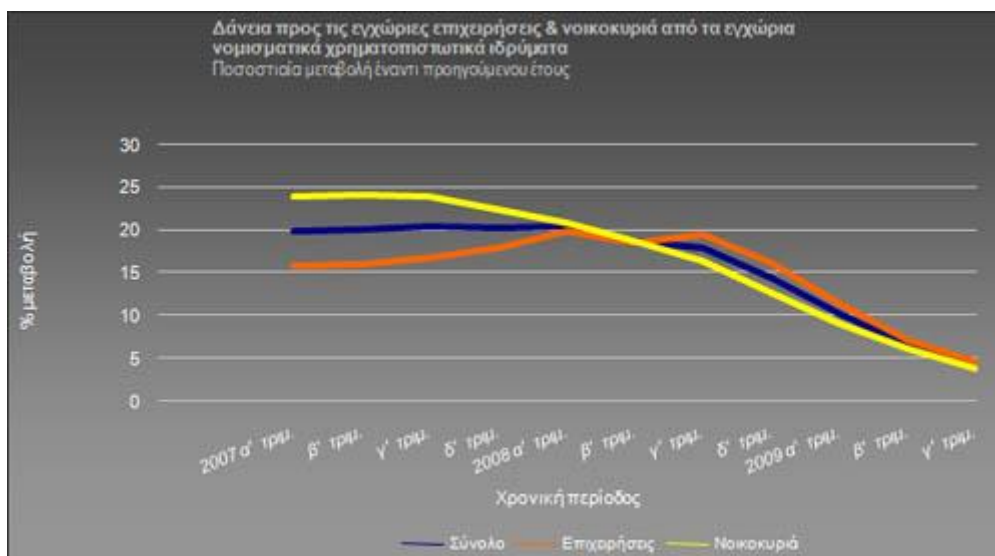
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009 & Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούνιος 2009

Διάγραμμα 2: Καταθέσεις των εγχώριων επιχειρήσεων & νοικοκυριών στα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Ποσοστιαία Μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, Τεύχη 117,119,124

Διάγραμμα 3: Δάνεια προς τις εγχώριες επιχειρήσεις & νοικοκυριά από τα εγχώρια νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Ποσοστιαία μεταβολή έναντι προηγούμενου έτους)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, Τεύχη 117,119,124

Από τα παραπάνω διαγράμματα και πίνακες προκύπτει ότι το εγχώριο τραπεζικό σύστημα λειτουργούμε με αρκετή αποτελεσματικότητα έως και το δ' περίπου τρίμηνο του 2008, οπότε αποτελεί και την έναρξη της κρίσης στην Ελλάδα. Περισσότερα, όμως, για τον τρόπο επίδρασης της κρίσης θα αναπτύξουμε στο σχετικό κεφάλαιο.

3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Στον Πίνακα 1 παρουσιάστηκε το σύνολο των τραπεζών που λειτουργούν εντός της ελληνικής επικράτειας. Δεν είναι, όμως, όλες αυτές οι τράπεζες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Συγκεκριμένα σε αυτό είναι εισηγμένες οι παρακάτω εταιρίες:

Πίνακας 4: Τραπεζικά Ιδρύματα Εισηγμένα στο Χ.Α. την 31/12/2009

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ
1	ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
2	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
3	ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΦΓ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.
4	ALPHA BANK
5	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.
6	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
7	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
8	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.
9	MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.
10	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ
11	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
12	ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
13	ΑΣΠΙΣ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
14	PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.

Αυτές οι 14 σε αριθμό τράπεζες θα παρουσιαστούν αναλυτικά στα πλαίσια του παρόντος κεφαλαίου.

3.2 Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.²

Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε σε συνέχεια του Πρωτοκόλλου της Γενεύης της 15ης Σεπτεμβρίου 1927 και άρχισε να λειτουργεί στις 15 Μαΐου 1928.

Η πρόταση για τη δημιουργία της κεντρικής τράπεζας έγινε από την Κοινωνία των Εθνών προκειμένου να στηριχθούν οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης να αντιμετωπίσει τα σοβαρά οικονομικά και δημοσιονομικά προβλήματα της εποχής. Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος, τις λειτουργίες κεντρικής τράπεζας ασκούσε η μεγαλύτερη εμπορική τράπεζα της χώρας, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος,

² Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος: www.bankofgreece.gr

η οποία είχε ιδρυθεί το 1841 και βαθμιαία είχε αποκτήσει μονοπώλιο επί του εκδοτικού προνομίου. Σύμφωνα με την Κοινωνία των Εθνών, στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος υπήρχε ασυμβίβαστο για την άσκηση δημόσιας εξουσίας, όπως η έκδοση του χαρτονομίσματος, παράλληλα με τη δραστηριότητα εμπορικής τράπεζας.

Στη νέα, κεντρική, τράπεζα μεταβιβάστηκαν από την Εθνική Τράπεζα στοιχεία ενεργητικού (κυρίως χρυσός και ομόλογα του Δημοσίου) και παθητικού (το εκδοθέν χαρτονόμισμα και ιδίως οι καταθέσεις του Δημοσίου).

Η Τράπεζα της Ελλάδος άρχισε τη λειτουργία της τον Μάιο του 1928 με προσωπικό 500 ατόμων. Στη συνέχεια, η Τράπεζα άνοιξε έναν αριθμό πρακτορείων και υποκαταστημάτων κυρίως για την τροφοδότηση των τοπικών αγορών σε χαρτονόμισμα και για τη διενέργεια πληρωμών ή/και εισπράξεων για λογαριασμό του Δημοσίου. Στις 4 Απριλίου 1938 η έδρα της Τράπεζας μεταφέρθηκε στη σημερινή της θέση.

Το Πρωτόκολλο της Γενεύης καθόρισε, επίσης, το περιεχόμενο της δραχμής σε χρυσό και όρισε ότι η δραχμή θα ακολουθούσε τον Κανόνα Χρυσού-Συναλλάγματος. Σύμφωνα μάλιστα με το Άρθρο 4 του αρχικού Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος "κύριον καθήκον της Τραπεζής είναι η εξασφάλισης της σταθερότητας της εις χρυσόν αξίας των γραμματίων αυτής. Προς τον σκοπόν τούτον θα ρυθμίζη, εντός των ορίων του Καταστατικού αυτής, την κυκλοφορίαν και την πίστιν εν Ελλάδι".

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο Διοικητής της Τράπεζας ακολούθησε την Ελληνική Κυβέρνηση στην εξορία. Το απόθεμα σε χρυσό της Τράπεζας μεταφέρθηκε πρώτα στη Νότια Αφρική και ύστερα στο Λονδίνο. Μετά το τέλος του Πολέμου, η οικονομία εν γένει και ιδιαίτερα το χρηματοπιστωτικό σύστημα βρίσκονταν σε έντονα αποδιοργανωμένη κατάσταση. Το 1945 το κόστος ζωής εικοσαπλασιάστηκε ενώ η βιομηχανική παραγωγή βρισκόταν στο ένα τρίτο του προπολεμικού της επιπέδου και οι τραπεζικές καταθέσεις στο ένα τριακοστό του επιπέδου που καταγραφόταν το 1939. Η κατάσταση αυτή, υπό τις συνθήκες κρίσης της εποχής, κρίθηκε ότι απαιτούσε στενή συνεργασία μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας και των Κυβερνήσεων. Τη συνεργασία αυτή θεσμοποίησε η δημιουργία, το 1946, της Νομισματικής Επιτροπής. Η Επιτροπή περιλάμβανε τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας ως πρόεδρο, τέσσερεις άλλους Υπουργούς και τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Η θέση της Τράπεζας της Ελλάδος ήταν σημαντική, καθώς η Τράπεζα είχε την ευθύνη σχεδιασμού και πρότασης μέτρων πολιτικής που, κατά κανόνα, υιοθετούνταν από την Επιτροπή.

Το 1982 η Νομισματική Επιτροπή καταργήθηκε και οι περισσότερες των αρμοδιοτήτων της μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος (Νόμος 1266/1982).

Όμως το περίπλοκο σύστημα άμεσων ελέγχων και πιστωτικών κανόνων, αν και κατ' επανάληψη τροποποιήθηκε, παρέμεινε σε ισχύ μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '80. Υπό το σχήμα αυτό υιοθετήθηκε μια προσέγγιση σε δύο επίπεδα σύμφωνα με τα οποία η Κυβέρνηση είχε την ευθύνη χάραξης της γενικής οικονομικής πολιτικής, ενώ η Τράπεζα της Ελλάδος ασκούσε τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική μέσα στα όρια του Καταστατικού της.

Ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος άλλαξε και πάλι στα τέλη της δεκαετίας του '80, με τις κινήσεις ελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Μέχρι την ένταξη της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) την 1.1.2001, η Τράπεζα της Ελλάδος ήλεγχε τη ρευστότητα έμμεσα, κυρίως με πράξεις ανοιχτής αγοράς, και με τη μεταβολή των επίσημων επιτοκίων και των απαιτήσεων τήρησης αποθεματικών. Το πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής τροποποιήθηκε το 1998 μετά την ένταξη της δραχμής στον Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (ΕΝΣ) και την έμφαση που δινόταν στη σταθερότητα της ισοτιμίας στον μηχανισμό αυτό. Η ισοτιμία της δραχμής αποτελούσε ενδιάμεσο στόχο νομισματικής πολιτικής ενώ τα νομισματικά και πιστωτικά μεγέθη παρακολουθούνταν ως δείκτες.

Από το 1994, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν χρηματοδοτεί πλέον καθ' οιονδήποτε τρόπο τον δημόσιο τομέα. Άλλη μετατροπή πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1994: παλαιότερα η Τράπεζα της Ελλάδος δεχόταν καταθέσεις από οργανισμούς του δημόσιου τομέα (κυρίως Ασφαλιστικά Ταμεία) και χρησιμοποιούσε τα κεφάλαια αυτά για την αγορά κρατικών χρεογράφων που τηρούνταν σε λογαριασμούς της Τράπεζας. Μετά την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης, η Τράπεζα σήμερα ενεργεί τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου κρατικών χρεογράφων που ανήκουν απευθείας στους οργανισμούς του δημόσιου τομέα.

Με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της Ελλάδος από 22.12.1997 και 25.4.2000, οι οποίες κυρώθηκαν με τους Νόμους 2609/11.5.1998 και 2832/13.6.2000 αντιστοίχως, το Καταστατικό της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποιήθηκε ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η σταθερότητα των τιμών αναφέρεται πλέον ρητώς ως θεμελιώδης στόχος της Τράπεζας. Επίσης, εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της

Τράπεζας της Ελλάδος και προσδιορίζονται οι σχέσεις της με τη Βουλή και την Κυβέρνηση.

Ένα νέο όργανο δημιουργήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος - το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής - αρμόδιο για τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική.

Από της υποκαταστάσεως του ευρώ στο εθνικό νόμισμα, η Τράπεζα της Ελλάδος λειτουργεί ως αναπόσπαστο μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών τόσο κατά την επιδίωξη του πρωταρχικού της σκοπού όσο και, ως προς σειρά βασικών αρμοδιοτήτων της, ενεργώντας σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

3.3 Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.³

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, με τη μεγαλύτερη και ισχυρότερη παρουσία στον Ελλαδικό χώρο, αλλά και με το δυναμικό προφίλ της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο ηγείται του μεγαλύτερου και ισχυρότερου Ομίλου χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ιδρύθηκε το 1841 και εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών το 1880. Με 160 πλέον χρόνια επιτυχούς και αδιάλειπτης λειτουργίας στον οικονομικό βίο της χώρας, η Τράπεζα έχει εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο όμιλο εταιρειών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, καλύπτοντας έτσι τις συνεχώς διευρυνόμενες ανάγκες των πελατών της. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα ίδρυσε το 1891 την Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων «Η Εθνική» και το 1927 την Εθνική Κτηματική Τράπεζα.

Μέχρι την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος το 1928, η Τράπεζα είχε το εκδοτικό προνόμιο στην Ελλάδα και ήταν υπεύθυνη για την έκδοση του νομίσματος. Το 1953, η Τράπεζα συγχωνεύτηκε με την «Τράπεζα Αθηνών», που είχε ιδρυθεί το 1893. Μέσα στο 1998, η Τράπεζα προέβη στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», η οποία είχε προέλθει από τη συγχώνευση δύο πρώην θυγατρικών της εταιρειών, της «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» και της «Εθνική Στεγαστική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», με σκοπό την αρτιότερη εξυπηρέτηση των πελατών της στον τομέα της στεγαστικής και κτηματικής πίστης.

³ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.nbg.gr

Από τον Οκτώβριο 1999, η μετοχή της Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Στα τέλη του 2002, η Εθνική Τράπεζα προχώρησε στη συγχώνευση δι' απορροφήσεως της θυγατρικής της "Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως ΑΕ". Στο πλαίσιο του στρατηγικού της προσανατολισμού στην αγορά της ΝΑ Ευρώπης, η ΕΤΕ εξαγόρασε, εντός του 2006, τη Finansbank στην Τουρκία και τη Vojvodjanska Banka στη Σερβία.

Η ΕΤΕ είναι πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα, υπαγόμενη στην ελληνική και κοινοτική τραπεζική νομοθεσία και ειδικότερα στον Ν.2076/92 όπως ισχύει σήμερα, που ως γνωστόν ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την δεύτερη τραπεζική οδηγία 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο Όμιλος της ΕΤΕ προσφέρει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες επιχειρήσεων και ιδιωτών, όπως επενδυτικές εργασίες, χρηματιστηριακές συναλλαγές, ασφάλειες, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού - παθητικού, εργασίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), διαχείρισης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring).

Με το πληρέστατο Δίκτυό της που αριθμεί 575 καταστήματα και 1.514 ΑΤΜs, καλύπτει ολόκληρη τη γεωγραφική έκταση της Ελλάδας. Παράλληλα, αναπτύσσει εναλλακτικά δίκτυα πώλησης των προϊόντων της, όπως οι υπηρεσίες Mobile και Internet Banking. Σήμερα, μετά τις πρόσφατες εξαγορές στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης, το Δίκτυο της Τράπεζας στο εξωτερικό περιλαμβάνει 1.238 μονάδες (στοιχεία 30.09.2009).

Οι λογαριασμοί καταθέσεων που ξεπερνούν τα εννέα εκατομμύρια και οι άνω του ενάμιση εκατομμυρίου λογαριασμοί χορηγήσεων αποτελούν τη σημαντικότερη απόδειξη της εμπιστοσύνης του κοινού της που αποτελεί και την κινητήρια δύναμη της τράπεζας.

3.4 Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias A.E.⁴

Η Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias ιδρύθηκε το 1990 με αρχική επωνυμία «Ευρωεπενδυτική Τράπεζα» και στόχο την παροχή κυρίως επενδυτικών υπηρεσιών. Με την απελευθέρωση της αγοράς λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, η Τράπεζα επαναπροσδιόρισε τους στρατηγικούς της στόχους. Έκτοτε η EFG Eurobank Ergasias

⁴ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias A.E.: www.eurobank.gr

έχει ακολουθήσει μια ανοδική πορεία, μέσα από δυναμική οργανική ανάπτυξη, αλλά και μέσα από εξαγορές και συγχωνεύσεις, καταλαμβάνοντας σήμερα ηγετική θέση στους ταχύτερα αναπτυσσόμενους και πιο προσοδοφόρους τομείς της αγοράς.

Συγκεκριμένα από το 1990 και έπειτα η πορεία της τράπεζας έχει ως εξής:

- το 1994 απόκτηση μεριδίου 75% της EFG Private Bank (Luxembourg) SA,
- το 1996 εξαγορά της Interbank Ελλάδος Α.Ε., με δίκτυο 23 καταστημάτων, από τη μητρική εταιρία Consolidated Eurofinance Holdings (CEH) S.A.
- το 1997 συγχωνεύεται η Eurobank με την Interbank, εξαγοράζει το δικτύου καταστημάτων της Credit Lyonnais Grece S.A. και μετονομάζεται από Ευρωεπενδυτικής σε Τράπεζα EFG Eurobank Α.Ε.
- το 1998 Εξαγορά ποσοστού συμμετοχής ελέγχου της Τράπεζας Αθηνών ενώ την ίδια χρονιά η CEH εξαγοράζει το 99.8% της Τράπεζας Κρήτης. Στη συνέχεια η CEH και η EFG Eurobank εξαγοράζουν από κοινού ποσοστό 18,4% στην Τράπεζα Εργασίας και, τέλος, η Deutsche Bank αποκτά συμμετοχή 10% στην EFG Eurobank
- το 1999 μεταβιβάζεται η Τράπεζα Κρήτης στην EFG Eurobank και πραγματοποιείται συγχώνευση δραστηριοτήτων EFG Eurobank - Τράπεζας Αθηνών με ανταλλαγή μετοχών. Την ίδια χρονιά διενεργείται Δημόσια προσφορά μετοχών και εισάγεται η EFG Eurobank στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, ενώ ταυτόχρονα συγχωνεύεται με την Τράπεζα Κρήτης και η CEH αποκτά το 50,1% της Τράπεζας Εργασίας μετά από δημόσια προσφορά.
- το 2000 οι EFG Eurobank και Τράπεζας Εργασίας προχωρούν σε συγχώνευσης και ο νέος φορέας μετονομάζεται σε Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias Α.Ε. Ο νέος αυτός φορέας αποκτά ποσοστό 19,25% στην Banc Post S.A. Ρουμανίας.
- το 2002 η EFG Eurobank Ergasias Α.Ε. συμμετέχει με ποσοστό 43% στη Post Bank Βουλγαρίας μέσω εξαγοράς του 50% της Alico / CEH.

3.5 Τράπεζα Alpha Bank⁵

Η Alpha Bank ιδρύθηκε το 1879 από τον Ιωάννη Φ. Κωστόπουλο, όταν δημιούργησε μία εμπορική επιχείρηση στην Καλαμάτα και ακολούθησαν τα εξής:

- το 1918 το τραπεζικό τμήμα του οίκου "Ι. Φ. Κωστοπούλου" μετονομάστηκε σε "Τράπεζα Καλαμών"
- το 1924 η έδρα της μεταφέρθηκε στην Αθήνα, και η Τράπεζα ονομάστηκε "Τράπεζα Ελληνικής Εμπορικής Πίστεως"
- το 1947 η επωνυμία άλλαξε σε "Τράπεζα Εμπορικής Πίστεως"
- το 1972 η επωνυμία άλλαξε και πάλι σε "Τράπεζα Πίστεως"
- το Μάρτιο του 1994 η επωνυμία άλλαξε και πάλι σε Alpha Τράπεζα Πίστεως
- το 1999 πραγματοποιήθηκε η εξαγορά του 51% των μετοχών της Ιονικής Τραπέζης
- Στις 11 Απριλίου 2000 εγκρίθηκε η συγχώνευση της Ιονικής Τραπέζης με απορρόφηση από την Alpha Τράπεζα Πίστεως

Η Τράπεζα, όπως χαρακτηριστικά συνεπάγεται και από τα παραπάνω, γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες. Πέρα από την προσφορά απλών τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων, εξελίχθηκε σε έναν ολοκληρωμένο Όμιλο παροχής οικονομικών υπηρεσιών. Η νέα διευρυμένη Τράπεζα που προέκυψε από την συγχώνευση ονομάζεται Alpha Bank. Σήμερα, η Alpha Bank είναι μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες στην Ελλάδα.

3.6 Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.⁶

Ο Όμιλος Πειραιώς αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς και δραστήριους της ελληνικής οικονομίας. Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916. Για πολλές δεκαετίες λειτούργησε ως ιδιωτική Τράπεζα και το 1975 πέρασε υπό κρατικό έλεγχο, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1991. Από το Δεκέμβριο του 1991 που ιδιωτικοποιήθηκε παρουσιάζει συνεχή και ταχεία ανάπτυξη εργασιών, μεγεθών και δραστηριοτήτων.

⁵ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Alpha Bank: www.alphabank.gr

⁶ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε.: www.piraeusbank.gr

Παράλληλα με την οργανική της ανάπτυξη, η Τράπεζα Πειραιώς υλοποίησε μία σειρά στρατηγικών κινήσεων, με σκοπό την εδραίωσή της στην εγχώρια αγορά. Έτσι, το 1998 προχώρησε στην απορρόφηση των εργασιών της Chase Manhattan στην Ελλάδα, στην εξαγορά της Τράπεζας Μακεδονίας-Θράκης και της μικρής εξειδικευμένης Τράπεζας Credit Lyonnais Hellas, ενώ στις αρχές του 1999 στην απόκτηση του ελέγχου της Τράπεζας Χίου και στην απορρόφηση των εργασιών της National Westminster Bank PLC στην Ελλάδα. Τον Ιούνιο του 2000 πραγματοποίησε την ενοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων της στην Ελλάδα, μέσω της απορρόφησης των εμπορικών Τραπεζών Μακεδονίας-Θράκης και Χίου, δημιουργώντας μία από τις τρεις μεγαλύτερες ιδιωτικές Τράπεζες στην Ελλάδα..

Στις αρχές του 2002, η Τράπεζα Πειραιώς απέκτησε τον έλεγχο της ETBAbank ενώ η απορρόφησή της από την Τράπεζα Πειραιώς ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2003. Επίσης, στις αρχές του 2002 υπογράφηκε συμφωνία Στρατηγικής Συνεργασίας του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς με το διεθνή τραπεζοασφαλιστικό Όμιλο ING για την ελληνική αγορά, με έμφαση στο χώρο των τραπεζοασφαλειών, η οποία ανανεώθηκε τον Οκτώβριο 2007 για 10 έτη. Στις αρχές Ιουλίου 2009 η Τράπεζα Πειραιώς και η BNP Wealth Management ανακοίνωσαν τη σύναψη στρατηγικής συνεργασίας στο Wealth Management. Τέλος, στις αρχές Οκτωβρίου 2009 η Τράπεζα Πειραιώς ανακοίνωσε συμφωνία με τη Victoria A.E.E.Z., θυγατρική της Ergo International στην Ελλάδα και μέλος του γερμανικού ασφαλιστικού Ομίλου Munich Re, για τη σύναψη 10ετούς αποκλειστικής συνεργασίας στον κλάδο των γενικών ασφαλειών.

Στις αρχές του 2005, ο Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς υλοποιώντας τη στρατηγική επέκτασής του στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου, προχώρησε στην εξαγορά της βουλγαρικής Τράπεζας Eurobank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Bulgaria), ενισχύοντας την εκεί παρουσία του Ομίλου, ενώ το Μάρτιο 2006 ολοκληρώθηκε η συγχώνευση των καταστημάτων της Τράπεζας Πειραιώς στη Βουλγαρία με την Eurobank. Επίσης, το 2005, πραγματοποίησε είσοδο στη σερβική αγορά με την εξαγορά της Atlas Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Beograd), αλλά και στην αιγυπτιακή αγορά με την εξαγορά της Egyptian Commercial Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank Egypt). Τέλος, εντός του 2007, ο Όμιλος Πειραιώς διεύρυνε τη διεθνή παρουσία του στην Ουκρανία με την εξαγορά της International Commerce Bank (μετονομάστηκε σε Piraeus Bank ICB), και στην Κύπρο με την έγκριση λειτουργίας τραπεζικού

ιδρύματος (Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου) και τη συμφωνία εξαγοράς του δικτύου της Arab Bank Κύπρου.

Σήμερα η Τράπεζα Πειραιώς ηγείται ενός Ομίλου επιχειρήσεων που καλύπτουν το σύνολο των εργασιών και δραστηριοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ελλάδα (universal bank). Η Τράπεζα Πειραιώς διαθέτει ιδιαίτερη τεχνογνωσία στην καταναλωτική-στεγαστική πίστη και στα άλλα προϊόντα τραπεζικής ιδιωτών, στο χώρο των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, στην παροχή υπηρεσιών κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και στην αναπτυσσόμενη αγορά της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Το σύνολο αυτών των υπηρεσιών προσφέρονται τόσο μέσα από το πολύ καλά οργανωμένο δίκτυο καταστημάτων της, όσο και από το ηλεκτρονικό δίκτυο τραπεζικής της winbank. Η τελευταία δημιουργήθηκε στις αρχές του 2000 ως η πρώτη ολοκληρωμένη υπηρεσία ηλεκτρονικής τραπεζικής στην Ελλάδα, παρέχοντας ένα πλήρες και ολοκληρωμένο σύνολο υπηρεσιών ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης.

Η παρουσία του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς στο εξωτερικό εστιάζεται στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και Ανατολική Μεσόγειο, παράλληλα με παρουσία στα μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης. Συγκεκριμένα, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς δραστηριοποιείται στις Η.Π.Α. με τη Marathon Bank στη Νέα Υόρκη με δίκτυο 14 καταστημάτων, στο Ηνωμένο Βασίλειο με ένα κατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς στο Λονδίνο, στην Αλβανία με την Tirana Bank με 45 καταστήματα, στη Ρουμανία με την Piraeus Bank Romania με 186 καταστήματα, στη Βουλγαρία με 101 καταστήματα της Piraeus Bank Bulgaria, στη Σερβία με 47 καταστήματα της Piraeus Bank Beograd, στην Ουκρανία με 56 καταστήματα της Piraeus Bank ICB, στην Κύπρο με 15 καταστήματα της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου και, τέλος στην Αίγυπτο με την Piraeus Bank Egypt με 49 καταστήματα.

Οι κύριοι μεσοπρόθεσμοι στόχοι του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς είναι η διατήρηση ισορροπημένης ανάπτυξης όσον αφορά τις χορηγήσεις και καταθέσεις, η επίτευξη υψηλής αποτελεσματικότητας, η διατήρηση υψηλής ποιότητας δανειακού χαρτοφυλακίου και ικανοποιητικής κεφαλαιακής επάρκειας. Η Τράπεζα Πειραιώς θα συνεχίσει να εστιάζει στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και στη λιανική τραπεζική, όπου κατέχει ισχυρή τεχνογνωσία, εκμεταλλευόμενη παράλληλα το νεαρό δίκτυο καταστημάτων της, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Βασική κατεύθυνση της πολιτικής για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Ομίλου είναι η αποτελεσματική διοίκηση των ανθρωπίνων πόρων, διαθέτοντας ικανά και αφοσιωμένα στελέχη με δυνατότητα να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στο πλαίσιο της ενιαίας τραπεζικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σύνολο των απασχολουμένων στον Όμιλο στις 30.09.09 ανερχόταν σε 13.653 άτομα.

Στο τέλος Σεπτεμβρίου 2009, ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς διέθετε ένα δίκτυο 873 καταστημάτων (359 στην Ελλάδα και 514 στο εξωτερικό) και ίδια κεφάλαια που διαμορφώθηκαν στα €3.749 εκ. Οι καταθέσεις, τα γερós και τα ομόλογα πελατών του Ομίλου διαμορφώθηκαν στα €31.410 εκ, οι χορηγήσεις στα €38.335 εκ και το σύνολο του ενεργητικού στα €52.252 εκ.

3.7 Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.⁷

Η Εμπορική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1907, είναι εισηγμένη στο ΧΑ από το 1909 και είναι μία από τις μεγαλύτερες εμπορικές Τράπεζες της Ελλάδας. Τον Ιούνιο του 2000 η Εμπορική Τράπεζα σύναψε συμφωνία στρατηγικής συνεργασίας με το διεθνή χρηματοοικονομικό όμιλο της Crédit Agricole, που απέκτησε αρχικά το 6,7% του μετοχικού κεφαλαίου της Εμπορικής ενώ σήμερα κατέχει το 82,47 % περίπου.

3.8 Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.⁸

Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύεται το 1929 ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός κοινωφελούς χαρακτήρα, με κύριο σκοπό την αποκλειστική χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους του αγροτικού τομέα και την ενίσχυση της αγροτικής ανάπτυξης.

Το 1950 η Αγροτική Τράπεζα ιδρύει μια σειρά εταιριών μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και αξιοποίησης των πλουτοπαραγωγικών πόρων διαφόρων περιοχών της χώρας ενώ το 1990 διευρύνει τις δραστηριότητές της και στον εξωγεωργικό τομέα, αναπτύσσοντας ένα ευρύ δίκτυο καταστημάτων σε όλη την Ελλάδα καθώς και νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες και το 1991 γίνεται ανώνυμη εταιρία ενώ παράλληλα ιδρύει ένα ολοκληρωμένο όμιλο παροχής χρηματοοικονομικών προϊόντων και υπηρεσιών.

⁷ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.emporiki.gr

⁸ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.atebank.gr

Κατά την τελευταία δεκαετία, τέλος, η Αγροτική Τράπεζα πραγματοποιεί αύξηση μετοχικού κεφαλαίου για την εισαγωγή της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και από τον Ιανουάριο του 2001 διαπραγματεύεται η μετοχή της στο ΧΑΑ, ενώ την τριετία 2004-2006 ακολουθώντας πολιτικές εξυγίανσης, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα και την αποτελεσματικότητα του Δικτύου της, επιτυγχάνει σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης που απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου.

3.9 Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Ε.⁹

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο ιδρύθηκε το 1900 με στόχο την κοινωνική προσφορά, και την οικοδόμηση μιας μακράς παράδοσης κύρους και αξιοπιστίας, που μέχρι σήμερα συνιστά κύριο χαρακτηριστικό της φυσιογνωμίας του.

Η πρώτη ολοκληρωμένη μορφή Ταμιευτηρίου στην Ελλάδα λειτούργησε την εποχή που η Κρήτη δεν είχε ενταχθεί ακόμη στη χώρα. Με την υπογραφή του πρίγκιπα Γεωργίου και των τεσσάρων υπουργών της Κρητικής Πολιτείας, εκδόθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 1900 και δημοσιεύθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1900 ο νόμος 265 περί Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου. Το 1902 γίνεται η επίσημη έναρξη των εργασιών του Ταμιευτηρίου, με την έκδοση του πρώτου βιβλιαρίου στο όνομα του ύπατου αρμοστή τον Απρίλιο του 1903. Το δίκτυο υπηρεσιών του ΤΤ ξεκίνησε στα 20 ταχυδρομικά γραφεία του 1902, καλύπτοντας ολόκληρο τον αστικό ιστό του νησιού. Η ίδρυση ιδιαίτερου τμήματος στην Κεντρική Υπηρεσία –το τμήμα Ταμιευτηρίων- που ανοίγει τις πόρτες του την 1η Μαΐου 1915, θα σημάνει και την έναρξη των εργασιών του Ταμιευτηρίου στην ελληνική επικράτεια.

Από τα πρώτα κιόλας χρόνια δράσης του, ο κοινωφελής χαρακτήρας των δανειοδοτήσεων του ΤΤ λειτούργησε υποστηρικτικά για πληθώρα κρατικών έργων. Όλα τα μεγάλα δημόσια έργα του ελληνικού Μεσοπολέμου – με έμφαση στην ύδρευση και την οδοποιία- δανειοδοτήθηκαν από το ΤΤ. Στο ενεργητικό του οργανισμού καταγράφονται δανειοδοτήσεις έργων κοινής ωφέλειας, όπως ύδρευσης, (τεχνητή λίμνη Μαραθώνα, που έλυσε με τρόπο καθοριστικό το πρόβλημα της λειψυδρίας), οδοποιίας (δανειοδότησε το Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας συμβάλλοντας στην ασφαλτόστρωση των δρόμων την περίοδο του Μεσοπολέμου), καθώς και δανειοδοτήσεις στον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς (ΟΛΠ), σε λιμενικές επιτροπές

⁹ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Α.Ε.: www.ttbank.gr

και ταμεία και σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Αργότερα, συνεχίζοντας την κοινωφελή δραστηριότητά του, δανειοδότησε ΝΠΔΔ, το ΙΚΑ, τη ΔΕΗ και την Ολυμπιακή Αεροπορία, τον ΟΑΣ και τον ΟΤΕ. Κοντά στα παραπάνω, προστίθενται και δανειοδοτήσεις σε ομάδες του πληθυσμού με μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, όπως οι σεισμοπαθείς. Σήμερα, στο πλαίσιο του προγράμματος «Κοινωνία Ευθύνης» στηρίζει έμπρακτα αξίες και θεσμούς όπως τον πολιτισμό, την παιδεία, το περιβάλλον, τον τομέα της υγείας και εξακολουθεί να προστατεύει τον πολίτη, απλά και ειλικρινά.

Στην Ελλάδα, ο «λογαριασμός» του Ταμιευτηρίου χρονολογείται από το 1845. Στα τέλη του έτους 1915, ο οργανισμός παρουσίασε πιστώσεις καταθετών ύψους 1.180 χιλιάδων δραχμών και ως το 1928, οι πιστώσεις είχαν αυξηθεί στις 259.659 χιλιάδες δραχμές. Η εξέλιξή του στα χρόνια 1928-1935 είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή: τη δεκαετία του 1930 ο οργανισμός καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο στα συνολικά αποταμιευτικά μεγέθη, ενώ ο κουμπαράς έχει πλέον παγιωθεί στη συνείδηση του κόσμου ως το μέσο με το οποίο ο αποταμιευτής συγκεντρώνει τα χρήματά του και τα φέρνει στο Ταμιευτήριο προς κατάθεση. Το 1936 η Ελλάδα εισχωρεί στο διεθνή εορτασμό της παγκόσμιας Ημέρας Αποταμίευσης. Με τον πρώτο κιάλας εορτασμό η Ημέρα της Αποταμίευσης γίνεται καθολική, πανελλαδική και συμβολική επιταγή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου. Τα έτη που ακολουθούν θα αποτελέσουν χρυσή περίοδο: μόνο το 1936 διατέθηκαν 280.000 κουμπαράδες, το 1937 πραγματοποιήθηκαν οι περισσότερες νέες καταθέσεις (86.282), ενώ το 1938 σημειώθηκε το μεγαλύτερο ποσό καταθέσεων (σχεδόν 2,6δισ. δραχμές!).

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο μετατρέπεται μόλις το 2002 σε Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία με το Ν.3082/2002, ενώ το 2004 επεκτείνει τις εργασίες του και στην Λιανική Τραπεζική. Τέλος, το 2006 χορηγείται στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος η άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος. Έκτοτε τίθεται υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ εισάγεται επιτυχώς στο Χρηματιστήριο Αθηνών, στο πλαίσιο του κρατικού προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων.

3.10 Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.¹⁰

Η Marfin Εγνατία Τράπεζα αποτελεί την ένωση 3 σύγχρονων και δυναμικών τραπεζών:

¹⁰ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Marfin Εγνατίας Τράπεζας Α.Ε.: www.marfinagnatiabank.gr

1. της Εγνατίας, Τράπεζας
2. της Λαϊκής Τράπεζας
3. της Marfin Τράπεζας

Ως ένωση τριών δυναμικών υφισταμένων τραπεζών φέρνει νέα δεδομένα στην Ελληνική τραπεζική αγορά με τη δημιουργία μιας νέας ισχυρής Τράπεζας, της Marfin Egnatia Bank. Η τράπεζα είναι η θυγατρική στην Ελλάδα, της Marfin Popular Bank, στην οποία ανήκει κατά 95%.

Η Marfin Egnatia Bank διαθέτει εξελιγμένη τεχνολογική υποδομή, ένα ευρύτατο και διαρκώς αναπτυσσόμενο δίκτυο καταστημάτων και άρτια εκπαιδευμένα στελέχη για να εξυπηρετούν κάθε τραπεζική ανάγκη εξασφαλίζοντας καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες για τους πελάτες της.

Ως νεοϊδρυθείς οργανισμός, γίνεται αντιληπτό ότι έχει σημασία να αναφέρουμε την ιστορική αναδρομή όχι αυτού αλλά των τριών τραπεζών που τον συναποτελούν.

3.10.1 Τράπεζα Εγνατία

Η Εγνατία Τράπεζα ιδρύθηκε το 1991 με έδρα τη Θεσσαλονίκη και μόλις το 1998 πλειοδοτεί στον διαγωνισμό της Α.Τ.Ε. για την εξαγορά της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος, την οποία τελικά απορρόφησε στις 30/7/1999. Η τελευταία ημέρα διαπραγμάτευσης της μετοχής της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος στο Χ.Α.Α ήταν η 30/7/99. Η 26/8/99 ήταν η πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης της Εγνατίας Τράπεζας στο Χ.Α.Α. Τον Ιούλιο του 1999 ολοκληρώθηκε η μετάβαση του συνόλου σχεδόν των εφαρμογών της Εγνατίας Τράπεζας και της πρώην Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος από τα Μηχανογραφικά συστήματα Hogan και Pulse αντίστοιχα, στο ολοκληρωμένο πελατοκεντρικό Τραπεζικό σύστημα Globus.

Το 2000 στα πλαίσια της στρατηγικής της Τράπεζας για διείσδυση στην αγορά της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, εξαγόρασε το 2000 τη Τράπεζα BNP- Dresdner (Romania) S.A η οποία μετονομάστηκε σε Egnatia Bank (Romania) S.A.

Τον Μάρτιο του 2006 η Εγνατία Τράπεζα αποφάσισε να προβεί σε στρατηγική συμμαχία με τη Marfin Financial Group. Στο πλαίσιο αυτό τον Σεπτέμβριο του 2006 η “Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ.” υποβάλλει προαιρετικές δημόσιες προτάσεις προς:

- τους μετόχους και κυρίους μετατρέψιμων ομολογιών της Εγνατίας Τράπεζας ΑΕ για την απόκτηση του 100% των μετοχών και των

μετατρέψιμων ομολογιών με αντάλλαγμα αγοράς 1,2090 μετοχές της Λαϊκής Τράπεζας για κάθε μία μετοχή της Εγνατίας Τράπεζας.

- τους μετόχους της Marfin Financial Group A.E. Συμμετοχών για την απόκτηση του 100% των μετοχών της Marfin F.G. με αντάλλαγμα αγοράς 5,7570 μετοχές της Λαϊκής Τράπεζας για κάθε μία μετοχή της Marfin F.G.

Με βάση τα αποτελέσματα των δημόσιων προτάσεων που ανακοινώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2006 η Marfin Popular Bank Public Company Limited (πρώην «Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λίμιτεδ») συγκέντρωσε ποσοστό 95,30% επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της «Marfin Financial Group A.E. Συμμετοχών» και 86,25% επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της «Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.» (ποσοστό 86,44% επί των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου της Εγνατίας Τράπεζας).

Τέλος, το Μάρτιο του 2007 το Διοικητικό Συμβούλιο της Εγνατίας Τράπεζας ενέκρινε το Σχέδιο Σύμβασης Συγχώνευσης δι' απορροφήσεως της «Marfin Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία» και της «Λαϊκή Τράπεζας(Ελλάς) Ανώνυμη Εταιρία» από την «Εγνατία Τράπεζας Ανώνυμη Εταιρία». Οι όροι του Σχεδίου Σύμβασης Συγχώνευσης τελούν υπό την έγκριση των Γενικών Συνελεύσεων των συγχωνευομένων εταιριών και την προϋπόθεση χορηγήσεως των κατά νόμον προβλεπόμενων αδειών ή εγκρίσεων των αρμοδίων Αρχών.

3.10.2 Λαϊκή Τράπεζα

Η Λαϊκή Τράπεζα ιδρύθηκε το 1992 με τη λειτουργία του πρώτου καταστήματος της Ευρωπαϊκής Λαϊκής Τράπεζας στην Αθήνα, στην οδό Πανεπιστημίου. Γεγονός ορόσημο στην πορεία του Συγκροτήματος, αφού ανοίγει το δρόμο για περαιτέρω επέκταση στον ελλαδικό χώρο και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

3.10.3 Marfin Bank

Το 1998 ιδρύθηκε η Marfin A.E.Π.Ε.Υ, η οποία εξαγοράζει το 2000 την Ελληνική Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ. και εντάσσεται στον όμιλο μετονομαζόμενη σε Marfin Ελληνική Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ. Ακολουθεί η εξαγορά της Πειραιώς Prime Bank το 2001 και εντάσσεται στον όμιλο μετονομαζόμενη σε Marfin BANK, ενώ το 2003 είναι η σειρά της Investment Bank of Greece και δρομολογείται η συγχώνευση με τη Marfin ΕΛΛΗΝΙΚΗ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.

Το 2004 δημιουργείται η Marfin Financial Group μέσω της συγχώνευσης της Comm Group, της Marfin Classic A.E.E.X και της Maritime and Financial Investments (πρώην Marfin A.E.Π.Ε.Υ.). Παράλληλα ολοκληρώνεται και η συγχώνευση της Marfin ΕΛΛΗΝΙΚΗ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ. με την Investment Bank of Greece.

Το 2005 ολοκληρώνεται η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Marfin Financial Group A.E. Συμμετοχών με την έκδοση 25.000.000 νέων ονομαστικών μετοχών με καταβολή μετρητών για την άντληση κεφαλαίων ύψους € 400 εκ. και συνάπτεται συμφωνίας με βασικούς μετόχους της ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. για την εξαγορά μειοψηφικού ποσοστού της εν λόγω Τράπεζας.

Το 2006 ο όμιλος προχώρησε με μια σειρά εξαγορών χρηματοοικονομικών οργανισμών εντός και εκτός Ελλάδος. Περαιτέρω, η Εταιρεία, συνεπεία Δημόσιας Πρότασης που υποβλήθηκε από την Marfin Popular Bank Public Co LTD (πρώην Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία ΛΙΜΙΤΕΔ και εφεξής Marfin Popular Bank), αποτελεί θυγατρική της Marfin Popular Bank η οποία έχει έδρα στη Κύπρο και η μετοχή της οποίας διαπραγματεύεται στο Χ.Α. και Χ.Α.Κ.

Τέλος, το 2007 μετά την ολοκλήρωση της αύξησης κεφαλαίων ύψους 5,2 δις ευρώ που έχει αποφασισθεί από την Γ.Σ. της εταιρείας το ποσοστό της Marfin Popular Bank Co LTD στην εταιρεία θα μειωθεί σημαντικά.

3.11 Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ¹¹

Το 1989 ιδρύεται και λειτουργεί το «Ταμειυτήριο η Λευκωσία», το οποίο το 1912 μετονομάζεται σε «Τράπεζα Κύπρου», που αναγνωρίστηκε ως ανώνυμη εταιρία και το 1930 μετατρέπεται σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

Το 1943 συγχωνεύεται η Τράπεζα Κύπρου με τραπεζικά ιδρύματα των άλλων πόλεων και επέκτασή της σε ολόκληρη την Κύπρο και υιοθετείται το αρχαίο κυπριακό νόμισμα με την επιγραφή «ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ» ως έμβλημα.

Από το 1944 έως το 1990 ακολουθούν τα παρακάτω γεγονότα:

- Ίδρυση της Κτηματικής Τράπεζας Κύπρου (1944),
- Ίδρυση των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου (1951),
- Ίδρυση της Τράπεζας Κύπρου (Λονδίνο) (1955), για εξυπηρέτηση της κυπριακής παροικίας του Λονδίνου

¹¹ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ: www.cyprusbank.gr

- Ίδρυση του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Τράπεζας Κύπρου (1964)
- Εισαγωγή του θεσμού της ενοικιαγοράς στην Κύπρο (1964)
- Αναδιάρθρωση του Συγκροτήματος και ίδρυση της Τράπεζας Κύπρου (Επενδύσεις) που ανέλαβε τις μετοχές της Τράπεζας Κύπρου και όλων των εξηρημένων εταιριών της (1973).
- Ανάλυση του κύκλου εργασιών της Τράπεζας Τσιάρτερτ στην Κύπρο. Ίδρυση του Κυπριακού Οργανισμού Επενδύσεων & Αξιών (CISCO). Ένταξη της εταιρίας Κέρμια στο Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου. Ίδρυση Γραφείων Αντιπροσωπείας της Τράπεζας στην Ελλάδα και στην Αυστραλία. Ίδρυση του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπεζικής Κύπρου. Ίδρυση της ασφαλιστικής εταιρίας EuroLife με ειδίκευση στις ασφάλειες ζωής (1980-90)

Η παρουσία της Τράπεζας στην Ελλάδα πραγματοποιείται μόλις το 1991 με τη λειτουργία του πρώτου καταστήματος και ακολουθούν τα παρακάτω γεγονότα:

- 1991: Λειτουργία του πρώτου καταστήματος της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα.
- 1994: Ίδρυση της ABC Factors, της πρώτης εταιρίας factoring στην Ελλάδα, σε συνεργασία και με ίση συμμετοχή της Alpha Τράπεζας.
- 1995 : Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στη Νότιο Αφρική. Λειτουργία του BOC Global Equity Fund, του πρώτου διεθνούς αμοιβαίου κεφαλαίου που δημιουργήθηκε από κυπριακή τράπεζα.
- 1996: Ίδρυση στο Guernsey της εταιρίας Bank of Cyprus (Channel Islands), της πρώτης ελληνικής διεθνούς τραπεζικής μονάδας στα Channel Islands. Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στο Τορόντο του Καναδά. Λειτουργία του πρώτου πλήρως αυτοματοποιημένου καταστήματος 24ωρης εξυπηρέτησης στην Κύπρο. Χορήγηση δανείων ιδιωτών σε ξένο νόμισμα.
- 1997: Ίδρυση στην Ελλάδα της εταιρίας Κύπρου Χρηματοδοτικές Μισθώσεις (Κύπρου Leasing). Λειτουργία του πρώτου καταστήματος της Τράπεζας Κύπρου στο Λονδίνο, το οποίο λειτουργεί παράλληλα με την Τράπεζα Κύπρου (Λονδίνο).
- 1998: Ίδρυση γραφείων αντιπροσωπείας στη Νέα Υόρκη και στη Μόσχα. Ίδρυση στην Ελλάδα της Ανώνυμης Εταιρίας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Κύπρου ΑΕΔΑΚ. Εγωγή της μετοχής του

Συγκροτήματος στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Έναρξη λειτουργίας του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου στη Λευκωσία.

- 1999: Ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας στο Βουκουρέστι. Ίδρυση της Κύπρου Εμπορικής ΑΕ και της Κύπρου Ακίνητα ΑΕ.
- 2000: Επιτυχής εισαγωγή της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ). Ίδρυση της Bank of Cyprus Australia Pty Ltd και λειτουργία των πρώτων καταστημάτων της εταιρίας.
- 2001: Σύσταση καταστήματος των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου στην Ελλάδα, με την ονομασία Κύπρου Ασφαλιστική, και της EuroLife, με την ονομασία Κύπρου Ζωής. Εξαγορά της ελληνικής χρηματιστηριακής εταιρίας Victory ΑΧΕΠΕΥ και μετονομασία της σε Κύπρου ΑΧΕΠΕΥ (Κύπρου Χρηματιστηριακή). Πώληση του μεριδίου (50%) της Τράπεζας Κύπρου Λτδ στην ABC Factors προς την Alpha Τράπεζα.
- 2002-2006: Σύσταση της Κύπρου Factors εντός της Τράπεζας στην Ελλάδα. Συγχώνευση εργασιών της Τράπεζας Κύπρου Φάκτορς και του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Τράπεζας Κύπρου στην Τράπεζα Κύπρου. Έναρξη παροχής χρηματοδοτικών μισθώσεων στη Ρουμανία, μέσω της Cyprus Leasing Romania.
- 2007: Έναρξη τραπεζικών εργασιών στη Ρουμανία και τη Ρωσία.
- 2008: Εξαγορά της Ουκρανικής Τράπεζας AvtoZAZBank και προσφορά τραπεζικών εργασιών στην Ουκρανία. Εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της Uniastrium Bank στη Ρωσία και επέκταση των τραπεζικών εργασιών στον τομέα ιδιωτών στην τοπική αγορά.

3.12 Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.¹²

Η Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ιδρύθηκε το 1937 με βασικό μέτοχο το Μ.Τ.Σ. Αποτελεί μία μεσαίου μεγέθους τράπεζα και είναι 7^η στην κατάταξη μεταξύ των ελληνικών τραπεζών.

Επιπλέον, από το 2004, είναι μέλος της μεγάλης οικογένειας της Société Générale, ενός από τους μεγαλύτερους και ισχυρότερους χρηματοοικονομικούς ομίλους της Ευρώπης που δραστηριοποιείται σε 82 χώρες, με 163.000 υπαλλήλους σε

¹² Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.genikibank.gr

όλο τον κόσμο, έχοντας κερδίσει την εμπιστοσύνη 30 εκατομμυρίων πελατών παγκοσμίως.

3.13 Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία¹³

Η Attica Bank, λειτουργεί ως Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/20 περί Ανωνύμων Εταιριών, όπως ισχύει σήμερα, τις διατάξεις του Ν. 2076/92 περί Πιστωτικών Ιδρυμάτων και τις διατάξεις των λοιπών συναφών νομοθετημάτων.

Η διάρκεια της Τραπεζικής εταιρίας ορίζεται εκατό χρόνια αρχίζει δε από της ημερομηνίας δημοσίευσεως του αρχικού καταστατικού Διατάγματος, ήτοι από 5ης Φεβρουαρίου 1925 και λήγει την 4η Φεβρουαρίου 2025. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του καταστατικού, σκοπός της εταιρίας είναι η “ενέργεια τραπεζικών εργασιών δι' ίδιον αυτής λογαριασμό ή δια λογαριασμό άλλων”. Η Τράπεζα από το 1964 ανήκε στον Όμιλο Εταιριών της Εμπορικής Τράπεζας και εισήχθη στο Χρηματιστήριο στις 2-6-1964. Στις 26/6/97 ο Όμιλος Εταιριών Εμπορικής Τράπεζας μεταβίβασε, μέσω του Χ.Α.Α., μέρος των μετοχών που κατείχε, στο ΤΣΜΕΔΕ και στο Γ.Π.Δ και από την 09/09/2002 μεταβίβασε στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο τις υπόλοιπες μετοχές που κατείχε. Οι μεγαλύτεροι Μέτοχοι της Τράπεζας είναι:

- Το Ταμείο Συντάξεων Μηχανικών - Εργοληπτών - Δημοσίων Έργων (ΤΣΜΕΔΕ) με 42,87% των μετοχών
- Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο με 22,43% των μετοχών
- Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με 19,28% των μετοχών

Το ΤΣΜΕΔΕ, Ταμείο Σύνταξης Μηχανικών Εργοληπτών και Δημοσίων Έργων, είναι από τα πλέον υγιή ασφαλιστικά ταμεία με 105.000 ασφαλισμένους και 17.000 συνταξιούχους. Τα διαθέσιμα του Ταμείου, με στοιχεία 31/12/2008, ανέρχονται σε 3.301,8 εκατ. ευρώ.

Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, είναι Ν.Π.Δ.Δ. με έτος ίδρυσης το 1919 και βασικούς σκοπούς τη φύλαξη και διαχείριση παρακαταθηκών, τη χορήγηση δανείων, την ταμειακή διαχείριση των κεφαλαίων των ΟΤΑ, κ.α.. Διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο τριετούς θητείας, η σύνθεση και η συγκρότηση του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος και εποπτεύει τον

¹³ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία: www.atticabank.gr

οργανισμό. Παράλληλα, εποπτεύεται από την Κεντρική Τράπεζα για δραστηριότητες που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της.

Δεδομένου ότι το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έχει τη νομική μορφή Ν.Π.Δ.Δ., δε συμμετέχει στη διατραπεζική αγορά και τα διαθέσιμα του είναι υποχρεωτικά κατατεθειμένα στην Κεντρική Τράπεζα. Είναι όμως μέλος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, του Γραφείου Συμψηφισμού Αθηνών και μέτοχος της ΔΙΑΣ Α.Ε..

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο ιδρύθηκε το 1900 (βλ. και παραπάνω στη σχετική ενότητα). Μέχρι το 2002, που με την ψήφιση νόμου μετατράπηκε σε Ανώνυμη Εταιρία, υπήρξε αυτοτελής Δημόσια Υπηρεσία με διοικητική και οικονομική αποκέντρωση, εποπτευόμενη από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο βρίσκεται σήμερα σε μια φάση εκσυγχρονισμού με τη μετατροπή του σε Ανώνυμη Εταιρία και τη διεύρυνση των εργασιών του ώστε να καλύπτει το πλήρες φάσμα των αγοραίων τραπεζικών προϊόντων. Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο είναι μέλος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, της Ένωσης Ευρωπαϊκών Ταμιευτηρίων και του Παγκόσμιου Ινστιτούτου Ταμιευτηρίων.

3.14 Aspís Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία¹⁴

Η Aspís Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία, ιδρύθηκε το 1992 από τον κ. Παύλο Δ. Ψωμιάδη και την ασφαλιστική Εταιρεία Aegon Bv, με το διακριτικό τίτλο Ασπίς Στεγαστική Τράπεζα Α.Ε. και απετέλεσε την πρώτη ιδιωτική στεγαστική Τράπεζα στην Ελλάδα. Η Aegon Bv, μείωσε σταδιακά το ποσοστό συμμετοχής της στην Τράπεζα από 50% το 1992 σε 0% το 1995. Κύριος μέτοχος, σήμερα, είναι ο Όμιλος Εταιρειών Ασπίς Πρόνοια Α.Ε.Γ.Α.

Από το 1992 και μέχρι τις 03.08.2001, η λειτουργία της Τράπεζας διέπετο από τις διατάξεις της νομοθεσίας περί Κτηματικών Τραπεζών.

Το 2001 ενεκρίθη η επέκταση του σκοπού της με τη μετατροπή της από Στεγαστική σε Εμπορική και η αλλαγή της επωνυμίας της από Ασπίς Στεγαστική Τράπεζα Α.Ε. σε Aspís Bank Α.Τ.Ε. Το 2002 η εταιρία εξαγοράζει το δίκτυο λιανικής τραπεζικής της ABN AMRO Bank καθώς και των αντίστοιχων εταιριών.

¹⁴ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Aspís Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία: www.aspisbank.gr

Οι μετοχές της Aspis Bank διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1998. Στον όμιλο Aspis Bank ανήκουν οι Εταιρείες Aspis Leasing A.E., Aspis Credit A.E., Aspis A.E. Μεσιτείας Ασφαλίσεων και Aspis International A.E.Δ.Α.Κ.

Το σύνολο του Δικτύου Καταστημάτων Πανελλαδικά αριθμεί σήμερα 74 Καταστήματα. Στόχος της Τράπεζας είναι η επέκταση του Δικτύου Καταστημάτων της, σε όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα της επικράτειας μέσω της μετεγκατάστασης Καταστημάτων (τα οποία ανήκαν στην εξαγορασθείσα Τράπεζα ABN AMRO BANK) που γειτνιάζαν με τα ήδη υπάρχοντα Καταστήματα της Τράπεζας καθώς και το άνοιγμα νέων.

3.15 Proton Τράπεζα Α.Ε.¹⁵

Η Proton Bank ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο 2001 και ξεκίνησε επίσημα τις εργασίες της το Φεβρουάριο 2002, παρέχοντας εξειδικευμένες υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής. Ιδρυτές της τράπεζας είναι ο αείμνηστος Ιωάννης Μαρκόπουλος και οι κ.κ. Α. Αθανάσογλου και Η. Λιανός. Ακολουθώντας μια δυναμική αναπτυξιακή πορεία, η Τράπεζα εισήχθη με μεγάλη επιτυχία στο Χρηματιστήριο Αθηνών το Δεκέμβριο του 2005 και στη συνέχεια απορρόφησε τρεις εισηγμένες στο Χ.Α. Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, την Αιγώω, την Εξέλιξη και την Ευρωδυναμική. Ακολούθησε το 2006 η συγχώνευση με την Ωμέγα Τράπεζα, με το ενοποιημένο σχήμα να διαθέτει κεφάλαια άνω των € 350εκ.

Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η Proton Bank εξελίχθηκε σε ένα ολοκληρωμένο Χρηματοπιστωτικό Όμιλο που εκτός από επενδυτικές υπηρεσίες, προσφέρει τραπεζικές εργασίες, χρηματιστηριακές και ασφαλιστικές υπηρεσίες, καθώς και υπηρεσίες leasing.

¹⁵ Τα δεδομένα του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Proton Τράπεζα Α.Ε.: www.protonbank.gr

4. Η ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η διαχρονική παρουσίαση των τιμών των μετοχών των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών Τραπεζικών Ιδρυμάτων για όλο το χρονικό διάστημα που αυτές διαπραγματεύονται. Προς εκπλήρωση του συγκεκριμένου σκοπού εξετάσαμε δύο μεθόδους:

1. Στατιστική Επεξεργασία των δεδομένων των αποδόσεων και των τιμών των μετοχών αυτών.
2. Διαγραμματική Απεικόνιση της πορείας των τιμών των μετοχών τους.

Εξαιτίας του μεγάλου χρονικού διαστήματος το οποίο επιθυμούμε να παραθέσουμε, θεωρήσαμε τη δεύτερη εναλλακτική ως περισσότερο επωφελή. Οι συνθήκες κατά τη διάρκεια της τελευταίας 30ετίας έχουν αλλάξει δραματικά, όπως έγινε και εμφανές σε προηγούμενο κεφάλαιο. Επομένως, η παράθεση μίας σειράς μέτρων θέσεων και διασποράς θεωρούμε ότι δεν αντικατοπτρίζει κάτι πέραν του μέσου όρου ολόκληρου του χρονικού διαστήματος, χωρίς, όμως, να μας δίνει τη δυνατότητα να εξάγουμε συμπεράσματα. Αντιθέτως, η διαγραμματική απεικόνιση κάνει εμφανείς τις τάσεις της αγοράς καθόλο αυτό το διάστημα με αποτέλεσμα την αναγνώριση των φάσεων της διαπραγμάτευσης καθόλο το χρονικό διάστημα εξέτασης.

4.2 Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η πρώτη τράπεζα που εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών – σημερινό Χρηματιστήριο Αθηνών – καθώς αποτελεί το ρυθμιστικό ρόλο του συνολικού χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας. Η πορεία της τιμής της μετοχής από την 2/1/1986 έως και 31/12/2009, παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 4: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας της Ελλάδος για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Αυτό που είναι πασιφανές από το παραπάνω διάγραμμα είναι το γεγονός ότι έως και το 1996 περίπου, η μετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος κινούνταν σε σταθερά γενικά επίπεδα με κάποια σχετικά αυξητική τάση. Μοναδική εξαίρεση σε αυτό το διάστημα αποτελεί το διάστημα από το 1990 έως το 1991 περίπου, οπότε έχουμε και την πρώτη ακμή του ελληνικού χρηματιστηρίου. Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ενώ στην αρχή, από το 1986 έως και το 1990, η μεταβλητότητα της μετοχής κινούνταν σε χαμηλά επίπεδα, στο υπόλοιπο του εξεταζόμενου χρονικού διαστήματος η μεταβλητότητα αυξάνεται έντονα, γεγονός που θα παρατηρηθεί και σε άλλες μετοχές.

Από το 1996 και έπειτα η τιμή της μετοχής κινείται πλέον σε άλλα επίπεδα. Ακολουθεί την άνοδο του χρηματιστηρίου το διάστημα 1996 – 2000, προσεγγίζοντας τα 90€, οπότε και εκδηλώνεται και η πρώτη κρίση του χρηματιστηρίου για να σταθεροποιηθεί πλέον στα νέα της χαμηλά επίπεδα.

Από το 2003 και έπειτα αρχίζει και πάλι μία σταθερά ανοδική πορεία για την Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία και θα τερματιστεί, αφού πρώτα ξεπεράσει και το ψυχολογικό όριο των 90€ ανά μετοχή, με την επέλαση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 2008.

Κατόπιν της κρίσης, η τιμή της μετοχή εμφανίζει και πάλι μία σχετική δυναμική, ανακάμπτοντας σε σχετικά ικανοποιητικά για τα δεδομένα της εποχής επίπεδα.

4.3 Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. ιδρύθηκε το 1841 και εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών το 1880, αποτελώντας μία από τις πρώτες εταιρίες που εισάγονται στο ελληνικό χρηματιστήριο. Στο παρακάτω διάγραμμα εμφανίζεται η διαχρονική πορεία της τιμής της μετοχής της.

Διάγραμμα 5: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Στο Διάγραμμα 5 παρατηρούμε τις εξής τρεις φάσεις:

1. *Φάση I^η*: 1986 – 1996. Η μετοχή διαπραγματεύεται σε σταθερά γενικά επίπεδα χωρίς ιδιαίτερες μεταβλητικές τάσεις γύρω από την τιμή των 5€, με τη μεταβλητότητα για το χρονικό υποδιάστημα από το 1990 έως το 1996 να σημειώνει μικρή αύξηση.

2. *Φάση 2^η: 1996 – 2003.* Η μετοχή επηρεάζεται άμεσα από την κρίση του χρηματιστηρίου του 2000. Το ακολουθεί στην άνοδό του, προσεγγίζοντας το έως τότε ιστορικό υψηλό της των 35 περίπου ευρώ ανά μετοχή, και το ακολουθεί και στην πτώση του, προσεγγίζοντας το χαμηλότερο σημείο της επταετίας των 5 ευρώ ανά μετοχή.
3. *Φάση 3^η: 2003 – 2009.* Η μετοχή ξεκινά την ανάκαμψή της και πετυχαίνει νέο ιστορικό υψηλό ξεπερνώντας τα 40 ευρώ ανά μετοχή. Η επέλαση, όμως, της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης την επαναφέρει σε μονοψήφια τιμή, δηλαδή κάτω από τα 10 ευρώ, ενώ σήμερα δείχνει να ανακάμπτει.

4.4 Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias A.E.

Το 1999 διενεργείται δημόσια προσφορά μετοχών και εισάγεται η EFG Eurobank στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Στο διάγραμμα που ακολουθεί εμφανίζεται η πορεία της μετοχής από τις 2/1/1986, όμως, καθότι εμφανίζει την πορεία της προϋπάρχουσας επιχείρησης. Στην ανάλυσή μας, όμως, θα εστιάσουμε στην πορεία της μετοχής μετά την οριστικοποίηση της σημερινής μορφής της τράπεζας.

Διάγραμμα 6: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της EFG Eurobank - Ergasias για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Από το 1999, λοιπόν, όπως εμφανίζεται και στο Διάγραμμα 6, έχει καταφέρει μία αρκετά σταθερή ανάπτυξη της αξίας του μετοχικού της κεφαλαίου, επηρεαζόμενη, όμως, από το συστηματικό κίνδυνο του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Η εταιρία εισέρχεται με την οριστική της μορφή, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το 1999, δηλαδή στο απόγειο της ακμής του Χρηματιστηρίου Αθηνών, γεγονός που φαίνεται και από την έντονη μεταβλητότητα της τιμής της κατά τη διάρκεια αυτών των ημερών. Η μέγιστη τιμή της αυτό το διάστημα αγγίζει τα 28 ευρώ. Και ενώ αντιστέκεται αρχικά στην κρίση του 2000, παραμένοντας στα 20 ευρώ, τελικά υποχωρεί και αυτή μαζί με το σύνολο της αγοράς. Η ελάχιστη τιμή της κατά την πτωτική της αυτή πορεία είναι κοντά στα 6 ευρώ.

Στη συνέχεια ακολουθεί και πάλι την άνοδο του χρηματιστηρίου, χωρίς, όμως, αυτήν τη φορά να καταφέρει να σπάσει το προηγούμενο ιστορικό υψηλό και στα μέσα του 2008 επηρεάζεται και αυτήν από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και κατακυλά στα 4 ευρώ περίπου.

4.5 Τράπεζα Alpha Bank

Στο Διάγραμμα 7 παρατηρούμε τις εξής τρεις φάσεις για τη μετοχή της τράπεζας Alpha Bank από το 1986 έως και σήμερα:

1. *Φάση 1^η: 1986 – 1990.* Η μετοχή διαπραγματεύεται σε σταθερά γενικά επίπεδα με μία ελαφρά αύξουσα τάση λίγο κάτω από την τιμή των 4 ευρώ.
2. *Φάση 2^η: 1990 – 2003.* Η μετοχή επηρεάζεται άμεσα από την κρίση του χρηματιστηρίου του 2000. Στα τέλη του 1999 φτάνει να αγγίζει το ιστορικό υψηλό της λίγο επάνω από την τιμή των 24 ευρώ ανά μετοχή, πραγματοποιώντας σε διάστημα 9 ετών απόδοση 20 ευρώ δηλαδή απόδοση 500%. Μετά το 1999 η μετοχή αρχίζει την καθοδική της πορεία, φτάνοντας στα μέσα του 2003, και πάλι τα 4 ευρώ ανά μετοχή, χωρίς, όμως, να πέσει και κάτω από αυτά.
3. *Φάση 3^η: 2003 – 2009.* Η μετοχή ξεκινά την ανάκαμψή της χωρίς όμως να σημειώνει νέο ιστορικό υψηλό, εφόσον η μέγιστη τιμή στα πλαίσια αυτής της ανόδου είναι κάτω από τα 24 ευρώ. Η επέλαση, όμως, της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης την επαναφέρει στα επίπεδα της 1^{ης} φάσης, δηλαδή κάτω από τα 4 ευρώ, στα μέσα του 2009, ενώ σήμερα δείχνει να ανακάμπτει.

Διάγραμμα 7: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Alpha Bank για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

4.6 Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.

Στο Διάγραμμα 8 παρατηρούμε τις εξής τρεις φάσεις για τη μετοχή της τράπεζας Alpha Bank από το 1986 έως και σήμερα:

1. *Φάση 1^η*: 1986 – 1996. Φάση ελάχιστης διακύμανσης. Η μετοχή παραμένει σχεδόν σταθερή λίγο κάτω από τα 6 ευρώ ανά μετοχή.
2. *Φάση 2^η*: 1996 – 2003. Στα πλαίσια της ανόδου και της πτώσης του χρηματιστηρίου, η μετοχή της Πειραιώς αυξάνει συνεχώς μέχρι τα μέσα του 1999, ξεπερνώντας το ψυχολογικό όριο των 22 ευρώ ανά μετοχή, και στη συνέχεια μειώνει συνεχώς, επιστρέφοντας το 2003 κάτω από την τιμή της πρώτης φάσης, ακόμα και αγγίζοντας τιμές κάτω από τα 4 ευρώ.
3. *Φάση 3^η*: 2003 – 2009. Η μετοχή της τράπεζας Πειραιώς ανακάμπτει σημειώνοντας στα μέσα του 2007 νέο ιστορικό υψηλό κοντά στα 28 ευρώ. Στη συνέχεια και εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης, σημειώνει συνεχείς πτωτικές τάσεις που την οδηγούν και κάτω από το

ιστορικό χαμηλό της δεύτερης φάσης. Σήμερα η μετοχή δείχνει τάσεις ανάκαμψης.

Διάγραμμα 8: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

4.7 Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Η Εμπορική Τράπεζα είναι εισηγμένη στο ΧΑ από το 1909. Στο Διάγραμμα 9 εμφανίζεται η πορεία της τιμής της μετοχής της καθόλη τη διάρκεια της τελευταίας 24ετίας. Σε αυτό εντοπίζονται τέσσερις φάσεις:

1. *Φάση 1^η: 1986 – 1990.* Φάση σταθερότητας με μικρή διακύμανση. Η μετοχή παραμένει σχεδόν σταθερή λίγο κάτω από τα 5 ευρώ ανά μετοχή.
2. *Φάση 2^η: 1990 – 1997.* Φάση σταθερότητας με μεγάλη διακύμανση. Η μετοχή παραμένει σταθερά γύρω στα 6 ευρώ ανά μετοχή, σημειώνοντας, όμως, υψηλές διακυμάνσεις.
3. *Φάση 3^η: 1997 – 2003.* Η κρίση του Χρηματιστηρίου Αθηνών το 2000 οδηγεί τη μετοχή σε πολύ υψηλά επίπεδα, αγγίζοντας την τιμή των 75 ευρώ μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα 2 ετών, και στη συνέχεια στα προηγούμενα χαμηλά επίπεδα της δεύτερης φάσης.

4. *Φάση 4^η: 2003 – 2009.* Η ανάκαμψη που ακολουθεί κατόπιν της κρίσης του χρηματιστηρίου δεν έχει σχέση με την αύξουσα πορεία που παρατηρήθηκε από το 1997-1999. Η υψηλότερη τιμή που πιάνει η μετοχή κυμαίνεται γύρω στα 33 ευρώ. Η χρηματοπιστωτική κρίση επιστρέφει την τιμή της μετοχής και πάλι στα επίπεδα των 5 με 6 ευρώ ανά μετοχή.

Διάγραμμα 9: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Εμπορικής Τράπεζας για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

4.8 Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Από τον Ιανουάριο του 2001 η μετοχή της Αγροτικής Τράπεζας διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο Αξιών. Στο Διάγραμμα 10 παρουσιάζεται η πορεία της τιμής της τράπεζας από την εισαγωγή της μέχρι και τις 31/12/2009.

Διάγραμμα 10: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Αγροτικής Τράπεζας για το διάστημα 1/1/2001 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Το παραπάνω διάγραμμα είναι το πρώτο που διαφοροποιείται ουσιαστικά από τα όσα έχουμε παραθέσει ως τώρα, γεγονός που οφείλεται στο χρονικό σημείο εισαγωγής της μετοχής στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η μετοχή εισήλθε κατόπιν της κρίσης του Χρηματιστηρίου του 2000, γεγονός που οδήγησε στην αντικειμενική κρίση της αξίας της μετοχής της και την αποφυγή των έντονων πτωτικών και ανοδικών τάσεων της αγοράς κατά το διάστημα 1997 – 2003.

Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι η μετοχή μέχρι τις αρχές του 2008 είχε μία κεντρική τιμή γύρω στα 4 ευρώ ανά μετοχή γύρω από την οποία πραγματοποιούνταν έντονες διακυμάνσεις. Ενδεικτικά της διακύμανσης είναι η μέγιστη και η ελάχιστη τιμή της περιόδου, οι οποίες είναι πάνω από τα 6 ευρώ και λίγο κάτω από τα 2 ευρώ αντίστοιχα.

Δυστυχώς, όμως, η μετοχή της Αγροτικής Τράπεζας δεν κατάφερε να αποφύγει και τις συνέπειες της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία οδήγησε την τιμή της μετοχής στα τέλη του 2008 στο ιστορικό της χαμηλό, δηλαδή λίγο κάτω από το 1 ευρώ ανά μετοχή. Σήμερα η μετοχή δείχνει σημάδια ανάκαμψης μαζί με την υπόλοιπη αγορά.

4.9 Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Α.Ε.

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο μετατρέπεται μόλις το 2002 σε Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία και το 2006 εισάγεται επιτυχώς στο Χρηματιστήριο Αθηνών, στο πλαίσιο του κρατικού προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων. Στο Διάγραμμα 11 εμφανίζεται η πορεία της μετοχής του για το χρονικό διάστημα από την εισαγωγή του μέχρι σήμερα.

Διάγραμμα 11: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου για το διάστημα 1/6/2006 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Λόγω της πρόσφατης εισαγωγής της μετοχής του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου στη χρηματιστηριακή αγορά, η μετοχή του επηρεάστηκε μόνο από την άνοδο της που σημειώθηκε πριν το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Έτσι παρατηρούμε ότι ενώ εισάχθηκε γύρω στα 11 ευρώ ανά μετοχή, έφτασε μέσα στο ίδιο έτος να ξεπεράσει τα 17 ευρώ για να αρχίσει στη συνέχεια μία πτωτική πορεία. Η πτωτική αυτή πορεία κατέληξε σε τιμή λίγο κάτω από τα 3 ευρώ ανά μετοχή. Σήμερα εμφανίζει και αυτή σημάδια ανάκαμψης από το χαμηλό της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

4.10 Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει η Marfin Εγνατία Τράπεζα προήλθε από τη συγχώνευση της Εγνατίας Τράπεζας, της Λαϊκής Τράπεζας και της Marfin Τράπεζας. Η 26/8/99 ήταν η πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης της Εγνατίας Τράπεζας στο Χ.Α. Στο παρακάτω διάγραμμα εμφανίζεται η πορεία της μετοχής της τράπεζας από την εισαγωγή της Εγνατίας Τράπεζας στο Χρηματιστήριο μέχρι και σήμερα.

Διάγραμμα 12: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Marfin Εγνατίας Τράπεζας για το διάστημα 26/8/1999 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Παρατηρούμε ότι η συγκεκριμένη μετοχή εισάχθηκε στη χρηματιστηριακή αγορά σε τιμή υπερτιμημένη, όπως προκύπτει από τη μετέπειτα πορεία της. Εισάχθηκε κοντά στα 23 ευρώ, έφτασε εντός του 1999 να προσεγγίσει τα 26 ευρώ και στη συνέχεια ξεκινά μία έντονη καθοδική πορεία που την έφερε σε ιστορικά χαμηλά της τάξης των 2 ευρώ ανά μετοχή. Η επακόλουθη ανάπτυξη της χρηματιστηριακής αγοράς δεν την ώθησε ποτέ σε προηγούμενα επίπεδα και μόλις που προσέγγισε τα 10 ευρώ στα τέλη του 2006. Η χρηματοπιστωτική κρίση την έριξε και πάλι κάτω από τα

2 ευρώ. Σήμερα, ίσως, είναι από τις λίγες μετοχές που δεν εμφανίζουν και πάλι ανοδικές τάσεις, καθώς στην τελευταία συνεδρίαση του 2009 έκλεισε στα 1,77 ευρώ.

4.11 Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ

Η εταιρία Τράπεζα Κύπρου εισήλθε στο Χρηματιστήριο Αθηνών στις 8/11/2000. Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει την πορεία της τιμής της μετοχής της από την εισαγωγή της έως και τις 31/12/2009.

Διάγραμμα 13: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου για το διάστημα 8/11/2000 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Η μετοχή της εταιρίας εισήλθε στη χρηματιστηριακή αγορά στα 7 ευρώ περίπου και ακολούθησε την πτωτική πορεία της αγοράς μέχρι και το 2003, πέφτοντας και κάτω από το ψυχολογικό όριο των 2 ευρώ ανά μετοχή. Από τότε και μέχρι την επέλευση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην Ελλάδα το 2008, ακολουθεί μία πορεία με έντονες ανοδικές τάσεις, αγγίζοντας στο τέλος του 2008 ακόμα και τιμή διπλάσια της τιμής εισαγωγής της. Η χρηματοπιστωτική κρίση τη βύθισε και πάλι

κάτω από το ψυχολογικό όριο των 2 ευρώ ανά μετοχή, πραγματοποιώντας ιστορικό χαμηλό. Σήμερα εμφανίζει σημάδια ανάκαμψης.

4.12 Γενική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Η πορεία της τιμής της μετοχής της Γενικής Τράπεζας εμφανίζεται στο Διάγραμμα 14.

Διάγραμμα 14: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Γενικής Τράπεζας για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Το διάγραμμα αυτό μοιάζει πολύ με το διάγραμμα 9, δηλαδή η πορεία της τιμής της μετοχής της Γενικής Τράπεζας μοιάζει την πορεία της τιμής της μετοχής της Εμπορικής Τράπεζας. Παρατηρούμε και εδώ, επομένως, τέσσερις φάσεις.

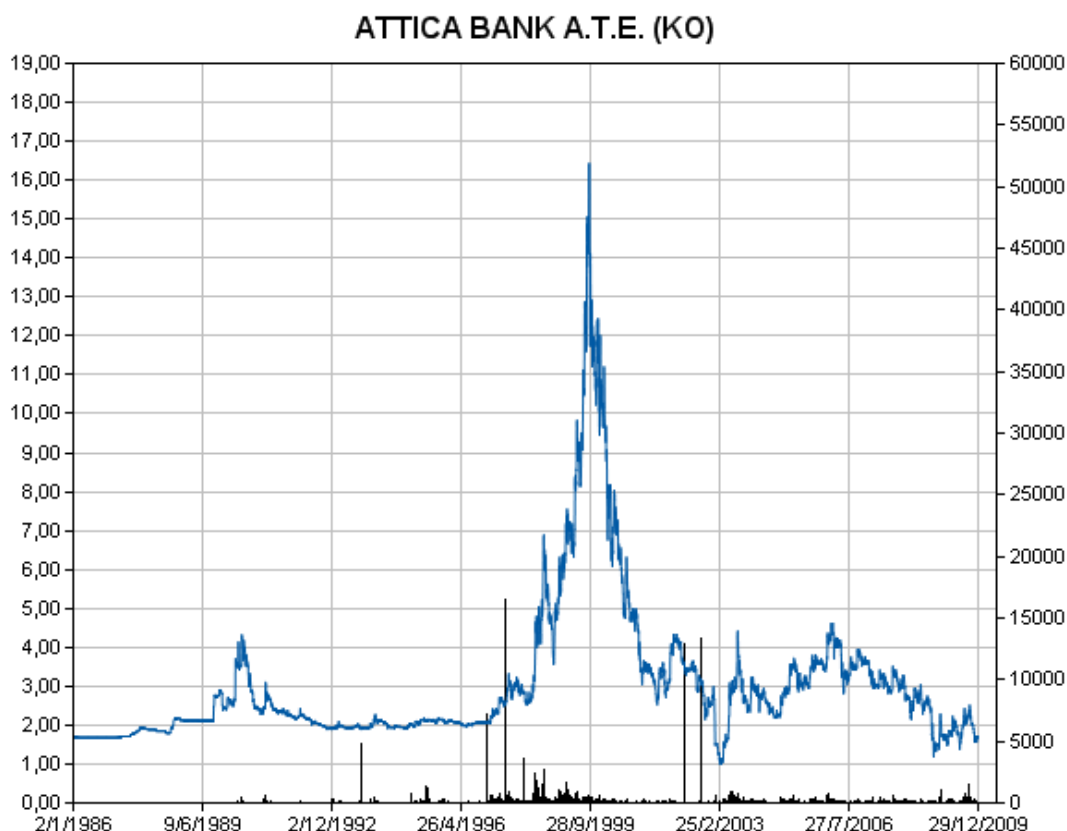
1. *Φάση 1^η*: 1986 – 1990. Φάση σταθερότητας με μικρή διακύμανση. Η μετοχή παραμένει σχεδόν σταθερή λίγο κάτω από τα 2 ευρώ ανά μετοχή.
2. *Φάση 2^η*: 1990 – 1997. Φάση σταθερότητας με μεγάλη διακύμανση. Η μετοχή παραμένει σταθερά γύρω στα 2,5 ευρώ ανά μετοχή, σημειώνοντας, όμως, υψηλότερες διακυμάνσεις.

3. *Φάση 3^η: 1997 – 2003.* Η κρίση του Χρηματιστηρίου Αθηνών το 2000 οδηγεί τη μετοχή σε αρκετά υψηλά επίπεδα, αγγίζοντας την τιμή των 21 ευρώ μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα 2 ετών, και στη συνέχεια στα προηγούμενα χαμηλά επίπεδα της πρώτης φάσης.
4. *Φάση 4^η: 2003 – 2009.* Η ανάκαμψη που ακολουθεί κατόπιν της κρίσης του χρηματιστηρίου δεν έχει σχέση με την αύξουσα πορεία που παρατηρήθηκε από το 1997-1999. Η υψηλότερη τιμή που πιάνει η μετοχή αγγίζει τα 7 ευρώ. Η χρηματοπιστωτική κρίση επιστρέφει την τιμή της μετοχής ακόμα χαμηλότερα από τα επίπεδα των 2,5 ευρώ ανά μετοχή, σημειώνοντας συνεχόμενα ιστορικά χαμηλά.

4.13 Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία

Η Τράπεζα εισήχθη στο Χρηματιστήριο στις 2-6-1964. Στο Διάγραμμα 15 εμφανίζεται η διαχρονική πορεία της τιμής της μετοχής της από 1/1/1986 έως και 31/12/2009.

Διάγραμμα 15: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Attica Bank για το διάστημα 1/1/1986 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Στο παραπάνω διάγραμμα και πάλι εντοπίζονται τέσσερις φάσεις, όπως ακριβώς έγινε και στην Εμπορική Τράπεζα και τη Γενική Τράπεζα:

1. *Φάση 1^η: 1986 – 1990.* Φάση σταθερότητας με μικρή διακύμανση. Η μετοχή παραμένει σχεδόν σταθερή γύρω στα 2 ευρώ ανά μετοχή.
2. *Φάση 2^η: 1990 – 1997.* Φάση σταθερότητας με μεγάλη διακύμανση. Η μετοχή παραμένει σταθερά γύρω στα 2,5 ευρώ ανά μετοχή, σημειώνοντας, όμως, υψηλές διακυμάνσεις. Οι υψηλότερες δε διακυμάνσεις σημειώνονται στην αρχή και στο τέλος της συγκεκριμένης περιόδου.
3. *Φάση 3^η: 1997 – 2003.* Η κρίση του Χρηματιστηρίου Αθηνών το 2000 οδηγεί τη μετοχή σε αρκετά υψηλά επίπεδα, αγγίζοντας την τιμή των 16,50 ευρώ μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα 2 ετών, και στη συνέχεια σε ακόμα χαμηλότερα επίπεδα της πρώτης φάσης, εφόσον αγγίζει ακόμα και το 1 ευρώ ανά μετοχή.
4. *Φάση 4^η: 2003 – 2009.* Η ανάκαμψη που ακολουθεί κατόπιν της κρίσης του χρηματιστηρίου δεν έχει και σε αυτήν την περίπτωση καμία σχέση με την αύξουσα πορεία που παρατηρήθηκε από το 1997-1999. Η υψηλότερη τιμή που πιάνει η μετοχή κυμαίνεται γύρω στα 5 ευρώ. Η χρηματοπιστωτική κρίση επιστρέφει την τιμή της μετοχής και πάλι στα επίπεδα των 2 ευρώ ανά μετοχή, χωρίς, όμως, να σημειώνεται νέο ιστορικό χαμηλό.

4.14 Aspis Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία

Οι μετοχές της Aspis Bank διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1998. Η πορεία των τιμών αυτών των μετοχών παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα, στο οποίο διακρίνονται δύο φάσεις:

1. *Φάση 1^η: 1998 – 2003.* Η τιμή της μετοχής επηρεάζεται άμεσα από την κρίση του Χρηματιστηρίου Αθηνών του 2000. Ενώ εισάγεται στα 4 ευρώ περίπου, καταφέρνει εντός μίας χρονικής περιόδου, 1,5 έτους περίπου, να σκαρφαλώσει στα 23 ευρώ παρουσιάζοντας κεφαλαιακά κέρδη περίπου 19 ευρώ και κεφαλαιακή απόδοση ίση με 475%. Από τα μέσα του 2000 και έπειτα η γενική πτωτική πορεία της αγοράς έφερε τη μετοχή στα επίπεδα των 2,5 ευρώ ανά μετοχή.

2. *Φάση 2^η: 2003 – 2009.* Η ανάκαμψη σε αυτήν την περίοδο δεν είναι ισχυρή. Η μέγιστη τιμή που πλησιάζει η μετοχή ανέρχεται μόλις σε 5 ευρώ, καμία σχέση με τα 23 ευρώ της προηγούμενης φάσης. Αντίθετα, η πτώση που επέρχεται εξαιτίας της έναρξης της χρηματοπιστωτικής τάσης και στην Ελλάδα είναι ισχυρότερη από την αντίστοιχη της προηγούμενης φάσης, εφόσον αυτή τη στιγμή η τιμή της μετοχής είναι ακόμα κάτω από το ψυχολογικό όριο του 1 ευρώ ανά μετοχή.

Διάγραμμα 16: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Aspis Bank για το διάστημα 8/9/1998 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

4.15 Proton Τράπεζα Α.Ε.

Η Τράπεζα εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών το Δεκέμβριο του 2005. Η πορεία της μετοχής της από την εισαγωγή της μέχρι και την τελευταία συνεδρίαση του 2009 εμφανίζεται στο παρακάτω Διάγραμμα.

Λόγω της πρόσφατης εισαγωγής της εταιρίας στη χρηματιστηριακή αγορά της Αθήνας, στην τιμή των 6 ευρώ ανά μετοχή περίπου, επηρεάστηκε από το θετικό κλίμα που δημιουργήθηκε στην αγορά κατόπιν της χρηματιστηριακής κρίσης του

2000. Η μέγιστη τιμή που σημειώθηκε μέσα σε χρονικό διάστημα 2 ετών από την εισαγωγή της, η οποία αποτελεί και ιστορικό υψηλό έως και σήμερα, είναι λίγο επάνω από 11 ευρώ ανά μετοχή. Με την έλευση, όμως, της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην Ελλάδα στα μέσα του 2008, η μετοχή καταρρέει κάτω από το ψυχολογικό όριο του 1 ευρώ ανά μετοχή, σημειώνοντας ιστορικό χαμηλό στα 0,46 ευρώ. Σήμερα η μετοχή δείχνει σημάδια ανάκαμψης διαπραγματευόμενη γύρω στα 2 ευρώ.

Διάγραμμα 17: Διαχρονική Πορεία της τιμής της μετοχής της Proton Τράπεζας για το διάστημα 21/12/2005 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

4.16 Συμπεράσματα από την εξέλιξη των τραπεζικών μετοχών κατά τη διάρκεια της τελευταίας 25ετίας

Παραπάνω παρατέθηκαν τα διαγράμματα των τιμών των μετοχών των ελληνικών τραπεζών που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών έως τις 31/12/2009. Η ημερομηνία έναρξης του διαγράμματος ποικίλει ανάλογα με την ημερομηνία εισαγωγής της εταιρίας στη χρηματιστηριακή αγορά. Εφόσον αυτή είναι προγενέστερη της 1/1/1986 τότε η ημερομηνία έναρξης του διαγράμματος είναι η

1/1/1986. Εφόσον αυτήν είναι μεταγενέστερη της 1/1/1986, τότε η ημερομηνία έναρξης του διαγράμματος είναι η ημερομηνία εισαγωγής της.

Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από τα διαγράμματα αυτά είναι ότι η χρηματιστηριακές τιμές των τραπεζικών ιδρυμάτων παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές μία όμοια μεταξύ τους πορεία. Η πορεία αυτήν μπορεί να αναλυθεί σε τέσσερις φάσεις:

1. *Φάση 1^η: 1986 – 1990.* Η φάση αυτήν χαρακτηρίζεται από γενικότερη σταθερότητα στις τιμές των μετοχών με πολύ μικρή διακύμανση. Η κεφαλαιοποίηση αυτής της περιόδου διατηρείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα.
2. *Φάση 2^η: 1990 – 1997.* Η φάση αυτήν χαρακτηρίζεται από σταθερότητα στις τιμές των μετοχών με αύξηση, όμως, της διακύμανσης. Το μέγεθος της αύξησης της διακύμανσης των μετοχών εξαρτάται από την πορεία των ίδιων των εταιριών εκτός χρηματιστηρίου, δηλαδή από τις επενδύσεις που αναλαμβάνουν, τα αποτελέσματά τους, τις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις που ανακοινώνουν ότι προτίθενται να διατελέσουν.
3. *Φάση 3^η: 1997 – 2003.* Το χρονικό αυτό διάστημα χαρακτηρίζεται από την κρίση της χρηματιστηριακής αγοράς του 2000. Όλες οι μετοχές παρουσιάζουν ιδιαιτέρως έντονες ανοδικές τάσεις για να ακολουθήσουν στη συνέχεια έντονη καθοδική πορεία, η οποία τις επανάφερε σε επίπεδα τιμών προγενέστερα της ανόδου.
4. *Φάση 4^η: 2003 – 2009.* Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής παρατηρείται ανάκαμψη των τιμών μετά το κραχ του χρηματιστηρίου και την επίτευξη των χαμηλότερων επιπέδων των τιμών. Οι τιμές αρχίζουν μία λιγότερο έντονη από την προηγούμενη ανοδική πορεία, η οποία διακόπτεται και αναχαιτίζεται από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Οι φάσεις αυτές παρατηρούνται σε όλες τις μετοχές, γεγονός που σημαίνει αυτόματα ότι οι τιμές τους επηρεάζονται από τους ίδιους παράγοντες. Ο παράγοντας αυτός είναι ο συστηματικός κίνδυνος, ο οποίος παίζει καθοριστικό ρόλο στις τραπεζικές μετοχές, καθώς οι μετοχές αυτές αποτελούν τον πυρήνα του Χρηματιστηρίου Αθηνών, καθότι αποτελούν μετοχές με υψηλή κεφαλαιοποίηση.

5. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

5.1 Εισαγωγή

Στο προηγούμενο κεφάλαιο καταλήξαμε στις τέσσερις φάσεις που διαχωρίζεται η πορεία των μετοχών των ελληνικών τραπεζών στο χρηματιστήριο κατά την τελευταία 24ετία. Η τελευταία φάση στην οποία καταλήξαμε ήταν εκείνη που ξεκίνησε το 2003 και έληξε το 2009, η οποία χαρακτηρίζεται από την ανάκαμψη των μετοχών μετά τη χρηματιστηριακή κρίση του 2000 και την εκ νέου κάθοδό τους λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Στο κεφάλαιο αυτό σκοπός μας είναι να διερευνήσουμε τη συμπεριφορά των μετοχών των ελληνικών τραπεζών κατά την τελευταία κρίση της χρηματιστηριακής αγοράς, δηλαδή κατά την εμφάνιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην Ελλάδα. Προς το σκοπό αυτό θα προχωρήσουμε αρχικά σε μία περιγραφική στατιστική ανάλυση των ημερήσιων αποδόσεων¹⁶ και των τιμών που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία διετία (1/1/2008 – 31/12/2009) και το σχολιασμό των διαγραμμάτων των τιμών τους κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

Το κεφάλαιο καταλήγει με τα συμπεράσματα που προέκυψαν τόσο από τη στατιστική ανάλυση των αποδόσεων όσο και από τη μελέτη των σχετικών διαγραμμάτων.

5.2 Στατιστική Ανάλυση των τιμών και των αποδόσεων των μετοχών κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Χρηματοπιστωτικής Κρίσης

Για τους σκοπούς της στατιστικής ανάλυσης των αποδόσεων των τραπεζικών μετοχών υπολογίζουμε για το χρονικό διάστημα από 1/1/2008 έως και 31/12/2009 τα παρακάτω στατιστικά μέτρα θέσης και διασποράς:

- Μέση Τιμή των τιμών και των αποδόσεων.
- Μέγιστη Τιμή των τιμών και των αποδόσεων
- Ελάχιστη Τιμή των τιμών και των αποδόσεων
- Εύρος των τιμών και των αποδόσεων
- Τυπική Απόκλιση των τιμών και των αποδόσεων

Στον παρακάτω Πίνακα εμφανίζονται τα προαναφερόμενα στατιστικά μέτρα.

¹⁶ Τα δεδομένα τα οποία χρησιμοποιούμε για την στατιστική ανάλυση των αποδόσεων των τραπεζικών μετοχών αποκτήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα της εφημερίδας «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Πίνακας 5: Στατιστικά Μέτρα Θέσης και Διασποράς για τις Τιμές και τις Αποδόσεις των τραπεζικών μετοχών για την τελευταία διετία (1/1/2008-31/12/2009)

	Τράπεζα της Ελλάδος		Εθνική Τράπεζα		EFG Eurobank		Alpha Bank	
	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση
Μέση Τιμή	53,50	-0,07%	22,29	-0,08%	11,10	-0,15%	11,85	-0,14%
Μέγιστη Τιμή	75,84	14,91%	42,08	17,30%	23,44	13,48%	22,84	12,46%
Ελάχιστη Τιμή	34,64	-14,32%	8,27	-16,12%	3,53	-10,53%	3,37	-12,11%
Εύρος	41,20	29,23%	33,81	33,42%	19,91	24,01%	19,47	24,57%
Τυπική Απόκλιση	13,52	2,35%	8,11	4,22%	5,06	3,69%	5,47	3,67%

	Τράπεζα Πειραιώς		Εμπορική Τράπεζα		Αγροτική Τράπεζα		Γαχυδρομικό Ταμιευτήριο	
	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση
Μέση Τιμή	12,32	-0,17%	10,36	-0,28%	2,01	-0,08%	6,96	-0,15%
Μέγιστη Τιμή	26,35	16,98%	21,29	19,96%	4,00	18,59%	13,00	13,93%
Ελάχιστη Τιμή	3,23	-8,91%	4,23	-13,08%	0,98	-14,83%	3,50	-15,41%
Εύρος	23,12	25,89%	17,06	33,04%	3,02	33,42%	9,50	29,34%
Τυπική Απόκλιση	5,90	3,68%	6,30	2,77%	0,71	3,44%	2,84	3,51%

	Marfin Εγνατία		Κύπρου Τράπεζα		Γενική Τράπεζα	
	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση
Μέση Τιμή	3,38	-0,14%	5,75	-0,11%	1,55	-0,20%
Μέγιστη Τιμή	5,26	17,39%	12,64	18,53%	3,48	27,27%
Ελάχιστη Τιμή	1,20	-17,34%	1,60	-12,05%	0,57	-14,71%
Εύρος	4,06	34,73%	11,04	30,59%	2,91	41,98%
Τυπική Απόκλιση	1,40	3,68%	2,66	3,92%	0,82	4,41%

	Τράπεζα Αττικής		Aspis Bank		Proton Τράπεζα	
	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση	Κλείσιμο	Απόδοση
Μέση Τιμή	2,14	-0,07%	1,50	-0,17%	3,66	-0,21%
Μέγιστη Τιμή	3,27	16,81%	3,14	29,87%	9,88	29,75%
Ελάχιστη Τιμή	1,17	-17,61%	0,62	-16,13%	0,46	-29,80%
Εύρος	2,10	34,41%	2,52	46,00%	9,42	59,55%
Τυπική Απόκλιση	0,47	3,39%	0,69	4,11%	3,08	4,70%

Από τον Πίνακα 5, πιστοποιείται η έντονη πτωτική πορεία της αγοράς κατά την τελευταία διετία. Η πιστοποίηση αυτήν προκύπτει κατά κύριο λόγο από τις παρακάτω παρατηρήσεις:

- Η μέση ημερήσια απόδοση για όλες τις τραπεζικές μετοχές είναι μικρότερη του μηδενός.
- Πέραν του γεγονότος της αρνητικότητας των μέσων ημερήσιων αποδόσεων για τις μετοχές, η ένταση προκύπτει και από το εύρος. Η μέγιστη μέση ημερήσια απόδοση για τη διετία είναι αυτήν της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία ανέρχεται σε -7% , ενώ η ελάχιστη μέση ημερήσια απόδοση για τη διετία είναι εκείνη της Εμπορικής Τράπεζας, η οποία ανέρχεται σε -28% .

- Οι τυπικές αποκλίσεις των αποδόσεων των μετοχών είναι ιδιαίτερα αυξημένες, γεγονός που υποδεικνύει την ένταση της αβεβαιότητας που κυριαρχεί στην αγορά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- Το εύρος των τιμών των μετοχών είναι ιδιαίτερα υψηλό. Το μέγιστο εύρος είναι εκείνο της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο ανέρχεται σε 47,10 ευρώ, ενώ το ελάχιστο εύρος είναι εκείνο της Attica Bank, το οποίο ανέρχεται σε 2,10 ευρώ.

Αντιλαμβανόμαστε, επομένως, ότι οι τραπεζικές μετοχές αντέδρασαν έντονα στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, μειώνοντας τις τιμές τους σε μεγάλο ποσοστό. Το ίδιο συμπέρασμα θα προκύψει και στο επόμενο κεφάλαιο με τη διαγραμματική απεικόνιση της αντίδρασής τους.

5.3 Διαγραμματική Απεικόνιση της πορείας των τιμών των μετοχών κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Χρηματοπιστωτικής Κρίσης

Παρακάτω παρατίθενται τα διαγράμματα για τις τιμές των μετοχών των τραπεζικών ιδρυμάτων που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

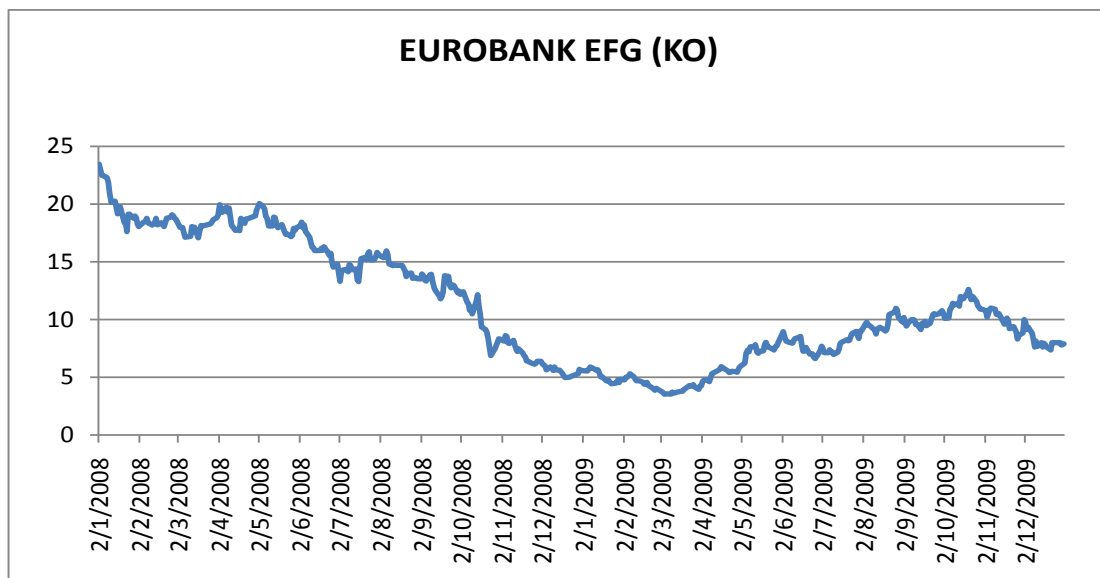
Διάγραμμα 18: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Τράπεζας της Ελλάδος το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

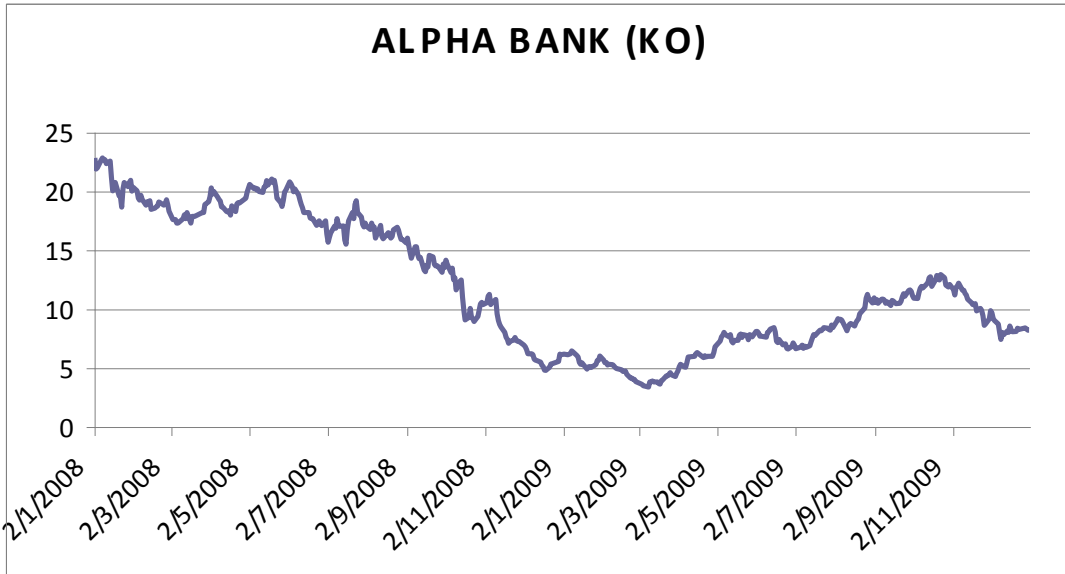
Διάγραμμα 19: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Εθνικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 20: Πορεία της Τιμής της μετοχής της EFG Eurobank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 21: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Alpha Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 22: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 23: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Αγροτικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

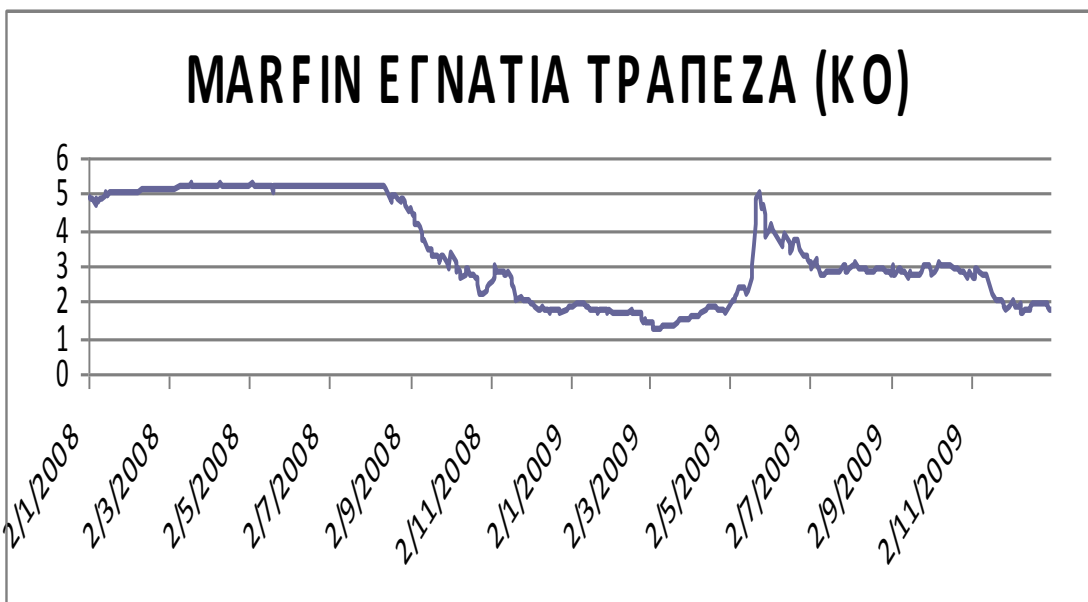
Διάγραμμα 24: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Εμπορικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 25: Πορεία της Τιμής της μετοχής του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 26: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Marfin Εγνατίας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

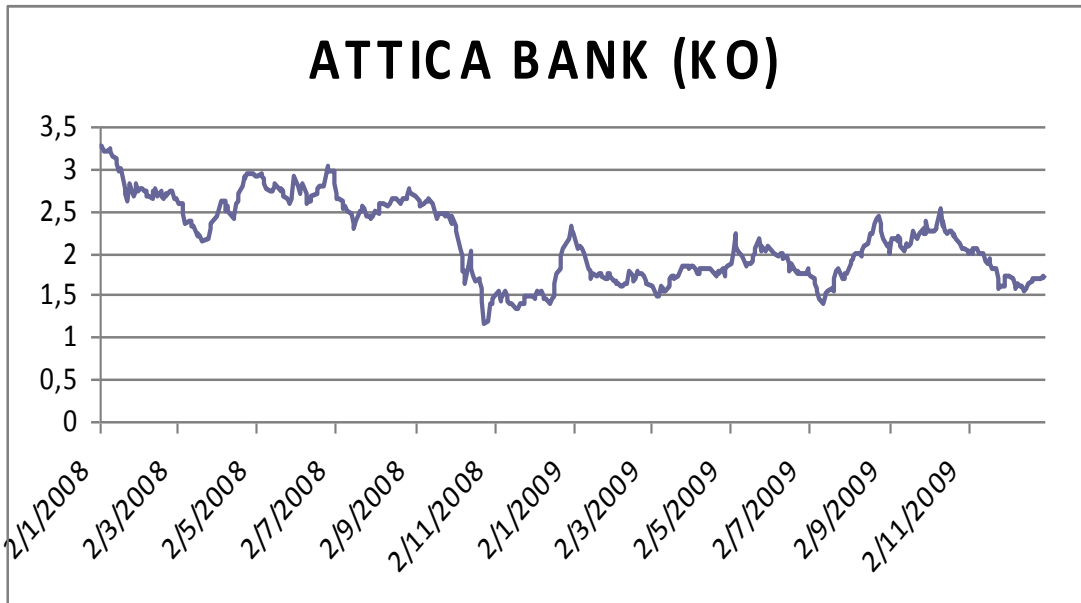
Διάγραμμα 27: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Τράπεζας της Κύπρου το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

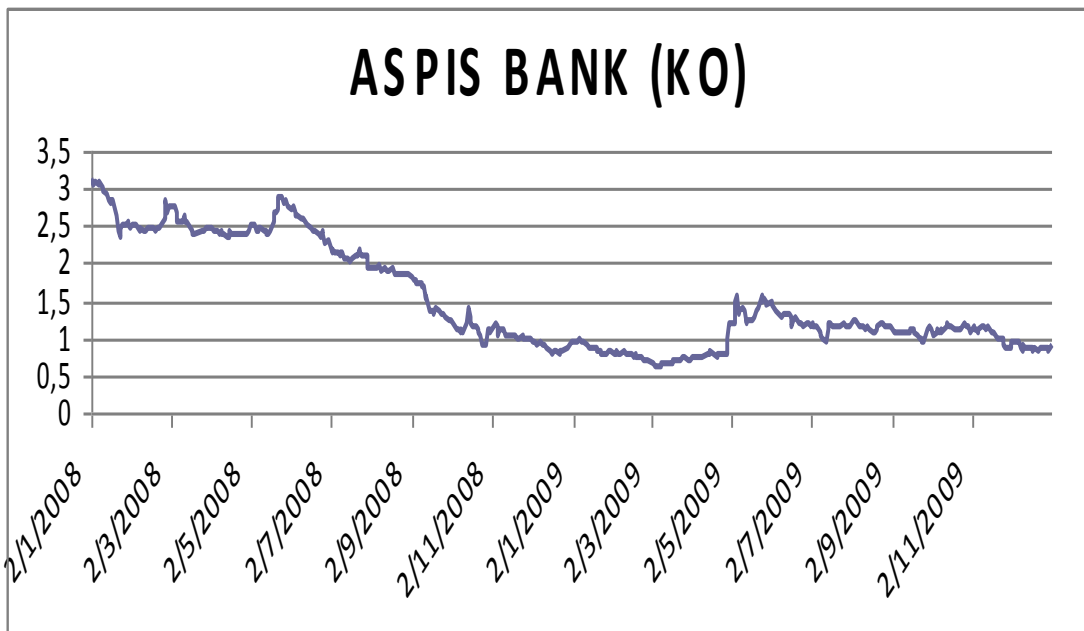
Διάγραμμα 28: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Γενικής Τράπεζας το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

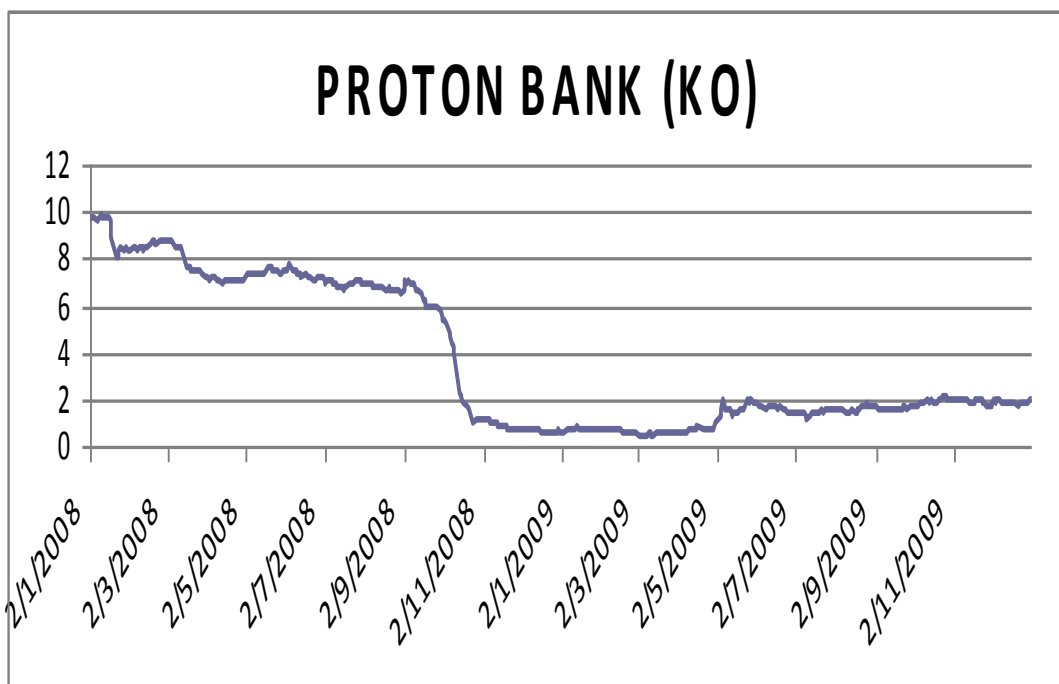
Διάγραμμα 29: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Attica Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 30: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Aspis Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Διάγραμμα 31: Πορεία της Τιμής της μετοχής της Proton Bank το χρονικό διάστημα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης (1/1/2008-31/12/2009)

Κοινός τόπος όλων των παραπάνω διαγραμμάτων είναι οι έντονες πτωτικές τάσεις που σημειώνουν οι τιμές των μετοχών έως και τα τέλη περίπου του 2008, καθώς επίσης και η σχετική ανάκαμψη που σημειώνεται εντός του 2009.

5.4 Συμπεράσματα σχετικά με την πορεία των μετοχών κατά την κρίση και προοπτικές αυτών

Αυτό που προκύπτει αβίαστα από όλα τα παραπάνω είναι ότι ο τραπεζικός τομέας επηρεάστηκε άμεσα από την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση. Από την αρχή του 2008 παρατηρείται υποχώρηση των τιμών των μετοχών των τραπεζών, υποχώρηση που συνεχίστηκε έως και τις αρχές περίπου του 2009. Και όλα αυτά παρά το γεγονός ότι το τραπεζικό σύστημα αποτελεί έναν από τους περισσότερο δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

Το γεγονός ότι «για πρώτη φορά την τελευταία 5ετία οι τραπεζίτες αγωνίζονται να πείσουν τους ξένους μετόχους τους, οι οποίοι ελέγχουν μεγάλα ποσοστά των ελληνικών τραπεζών, ότι όλα βαίνουν καλώς, ότι οι οργανισμοί που διοικούν δεν είναι εκτεθειμένοι σε μεγάλους κινδύνους, ότι η επέκταση στο εξωτερικό έχει γίνει ισορροπημένα.» (Παπαδογιάννης, 2008.1) αποτελεί την κυριότερη ένδειξη της κρίσης που έπληξε την εικόνα των τραπεζών όσον αφορά τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά τους, η οποία έγινε καταφανής και στη χρηματιστηριακή τους αξία.

Ο τραπεζικός κλάδος «αποδείχτηκε ο αδύναμος κρίκος της τρέχουσας κρίσης» (Παπαδογιάννης, 2008.2). Η αδυναμία αυτήν εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα όπου και εμφανίζονται οι απώλειες εντός της διετίας από τη μέγιστη στην ελάχιστη τιμή των μετοχών τους:

Πίνακας 6: Ποσοστιαία απώλεια από τη μέγιστη στην ελάχιστη τιμή κατά τη διετία 2008-2009

Τράπεζα	Απώλειες
Τράπεζα της Ελλάδος	118,94%
Εθνική Τράπεζα	408,83%
EFG Eurobank	564,02%
Alpha Bank	577,74%
Τράπεζα Πειραιώς	715,79%
Εμπορική Τράπεζα	403,31%
Αγροτική Τράπεζα	308,16%
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	271,43%
Marfin Εγνατία	338,33%
Τράπεζα Κύπρου	690,00%
Γενική Τράπεζα	510,53%
Attica Bank	179,49%
Aspis Bank	406,45%
Proton Bank	2047,83%

Παρατηρούμε ότι οι παραπάνω απώλειες είναι υπέρογκες για το διάστημα της διετίας που εξετάσαμε. Αν και από πλευράς αποτιμήσεων, όμως, οι μετοχές του κλάδου διακινούνται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα υπάρχουν κάποιες εκτιμήσεις ότι γρήγορα θα υπάρξει ανάκαμψη των τιμών και ο κλάδος θα συνεχίσει την προηγούμενη δυναμική του, εφόσον, όμως, προηγηθούν κάποιες απαραίτητες διαρθρωτικές μεταβολές του κλάδου.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Ο τραπεζικός κλάδος αποτελεί έναν από τους βασικότερους κλάδους του Χρηματιστηρίου Αθηνών, καθώς τέσσερις τράπεζες (Τράπεζα της Ελλάδος, Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς και Alpha Bank) συμμετέχουν στη διαμόρφωση του Δείκτη της Υψηλής Κεφαλαιοποίησης. Το γεγονός αυτό και μόνο δείχνει τη έντονη συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ του Χρηματιστηρίου και των τραπεζικών μετοχών.

Η χρηματιστηριακή αξία των εισηγμένων τραπεζικών ομίλων στο Χρηματιστήριο Αθηνών ανερχόταν στα € 36,2 δισ. Την 7.9.2009 και αποτελούσε το 45,8% της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Μεγάλο μέρος αυτής της αξίας ανήκει σε συνταξιοδοτικά ταμεία, ενώ ένα άλλο μέρος της ανήκει στους Έλληνες επενδυτές που θεωρούν τις ελληνικές τράπεζες ως ασφαλείς επενδυτικές τοποθετήσεις. Τέλος, μεγάλο μέρος της χρηματιστηριακής αξίας των τραπεζών ανήκει σε ξένους θεσμικούς επενδυτές.

Πίνακας 7: Συμβολή των τραπεζών στην κεφαλαιοποίηση του Χρηματιστηρίου Αθηνών (δισ. Ευρώ)

	28.12.2007	31.12.2008	30.6.2009	7.9.2009
Κεφαλαιοποίηση Τραπεζών	60,2	20,8	32,2	36,2
Κεφαλαιοποίηση Χρηματιστηρίου Αθηνών	163,7	56,8	75,3	79,0
% Κεφαλαιοποίησης Τραπεζών	36,8%	36,6%	42,8%	45,8%

Πηγή: Alpha Finance

Μελετώντας τη διαχρονική τους πορεία ανακαλύψαμε και αναγνωρίσαμε τέσσερις φάσεις στις οποίες εισήλθε η συμπεριφορά της μετοχής τους. Η πρώτη φάση (1986 - 1990) χαρακτηρίζεται από έντονη σταθερότητα με πολύ μικρή διακύμανση γύρω από μία κεντρική τιμή. Η δεύτερη φάση (1990 - 1996) χαρακτηρίζεται από λιγότερο έντονη σταθερότητα με μεγαλύτερη διακύμανση γύρω από μία κεντρική τιμή. Η τρίτη φάση (1996 - 2003) χαρακτηρίζεται από την άνοδο και την πτώση που προκάλεσε η γνωστή σε όλους μας κρίση του Χρηματιστηρίου Αθηνών του 2000. Η τέταρτη φάση (2003 - 2009) χαρακτηρίζεται από την ανάκαμψη μετά την κρίση και την έντονη πτωτική πορεία εξαιτίας της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης.

Μελετώντας περαιτέρω την τέταρτη φάση ανακαλύψαμε την ένταση της κρίσης που έπληξε τις μετοχές του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Τα στοιχεία που παρατέθηκαν στο πλαίσιο της στατιστικής ανάλυσης είναι ενδεικτικά της έντασης

αυτής. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τόσο η αρνητικότητα όλων των μέσων ημερήσιων αποδόσεων για τη διετία 2007-2008, όσο και το γεγονός ότι η μετοχή της Proton Bank από τη μέγιστη στην ελάχιστη τιμή της σημείωσε απώλειες της τάξεως του 2.000%.

Στην πιθανή απορία πως ο κίνδυνος και η απόδοση των τραπεζικών μετοχών επηρεάζουν την πορεία ολόκληρης της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς μπορούμε να απαντήσουμε με δύο διαγράμματα. Το πρώτο διάγραμμα είναι αυτό που εμφανίζεται ως Διάγραμμα 32 και αφορά τη διαχρονική εξέλιξη του Γενικού Δείκτη του Χρηματιστηρίου Αθηνών από 1/1/1986 έως και την 31/12/2009. Το δεύτερο διάγραμμα είναι αυτό που εμφανίζεται ως Διάγραμμα 33 και αφορά την πορεία του ίδιου δείκτη για το χρονικό διάστημα της χρηματοπιστωτικής κρίσης, δηλαδή για το χρονικό διάστημα από 1/1/2008 έως και την 31/12/2009. Οι ομοιότητες μεταξύ αυτών των δύο διαγραμμάτων και των διαγραμμάτων των τραπεζικών μετοχών που εμφανίστηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο είναι εμφανείς. Χαρακτηριστικό είναι ότι στο Διάγραμμα 32 μπορούμε και πάλι να αναγνωρίσουμε τις τέσσερις φάσεις που αναγνωρίσαμε στις τραπεζικές μετοχές.

Διάγραμμα 32: Διαχρονική Εξέλιξη του Γενικού Δείκτη του Χ.Α. για το χρονικό διάστημα 1/1/1986-31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Διάγραμμα 33: Διαχρονική Πορεία του Γενικού Δείκτη του Χ.Α. για το χρονικό διάστημα 1/1/2008 – 31/12/2009

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital (www.capital.gr)

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω διαγραμμάτων, συμπεραίνουμε ότι οι τραπεζικές μετοχές αποτελούν την κύρια πηγή προέλευσης του συστηματικού κινδύνου της αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών και μετά βεβαιότητας μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι ο κίνδυνος των τραπεζικών μετοχών αποτελεί το κύριο μέρος του συστηματικού κινδύνου της αγοράς. Το επόμενο ερώτημα που τίθεται, όμως, αφορά το μέλλον τόσο των τραπεζικών μετοχών, όσο και της χρηματιστηριακής αγοράς κατόπιν της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

«Ένα χρόνο μετά το ξέσπασμα της πιστωτικής κρίσης (...) τα χρηματιστήρια σε Ευρώπη (τα χρηματιστήρια στη Γερμανία και τη Γαλλία υποχώρησαν σε ποσοστό άνω του 2%) και ΗΠΑ δέχθηκαν ισχυρές πιέσεις, ενώ στην Αθήνα η μετοχή της Alpha Bank υποχώρησε κατά 5,54% (χάνοντας τα κέρδη των προηγούμενων ημερών) ενώ και η Εθνική Τράπεζα υποχώρησε κατά 2,84% κλείνοντας οριακά πάνω από τα 30 ευρώ. Πιο ανθεκτικές χθες ήταν οι μετοχές της Eurobank (-0,27%) και της Πειραιώς (-0,55%).» (Παπαδογιάννης, 2008).

Είναι χαρακτηριστικό, επομένως, το γεγονός ότι ακόμα και σήμερα η αγορά δεν έχει βρει ακόμα την ισορροπία της και έντονο κλίμα αβεβαιότητας κυριαρχεί. Για να υποχωρήσει αυτό το κλίμα, έχουμε ήδη αναφέρει ότι θα πρέπει να πραγματοποιηθούν διαρθρωτικές αλλαγές. Το είδος των διαρθρωτικών αλλαγών μπορεί να ποικίλει. Το

βέβαιο είναι ότι υπάρχουν ενδείξεις που αφορούν την ανάκαμψη της αγοράς και τη μεταστροφή του κλίματος.

Εν κατακλείδι, η παρούσα μελέτη επιβεβαίωσε την έντονη συμβολή του τραπεζικού κλάδου στην ελληνική χρηματιστηριακή αγορά καθόλη τη διάρκεια της τελευταίας 25ετίας. Σε κάποια μελλοντική μελέτη θα μπορούσε να μελετηθεί η κατεύθυνση της συμβολής. Δηλαδή κατά πόσο ο συστηματικός κίνδυνος αποτελείται από τον κίνδυνο των τραπεζών ή κατά πόσο ο κίνδυνος των τραπεζών επηρεάζεται έντονα από το συστηματικό κίνδυνο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alpha Bank, 2001, Πληροφοριακό Σημείωμα για την έκδοση Μετοχικού Κεφαλαίου.

Gortsos C., 1998, *The Greek Banking System*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Jaffe D., 1989, *Money, Banking and Credit*, North Publishers Inc.

Kaufman G, 1995. *The US Financial System: Money, Markets and Institutions*, Prentice Hall

Αλεξιάκης Π., Γιαννίτσης Γ., Θωμαδάκης Σ., Ξανθάκης Μ., και Χατζηγιάνης Ν., 1995, *Απελευθέρωση Αγορών και Μετασχηματισμοί στο Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα*, ΕΤΒΑ, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Αλεξιάκης Π., και Πετράκης Π., 1990, *Το Ελληνικό Χρηματοπιστωτικό Σύστημα Κάτω από τις Εσωτερικές, τις Κοινοτικές και τις Άλλες Εξελίξεις: Χρηματοδοτικά Μέσα και Αναλύσεις Περιπτώσεων*.

Αναστασίου Μ.. 2009, *Η κρίση των τραπεζών παίρνει διαστάσεις μοναδικού ιστορικού γεγονότος*, Κέρδος, 8/1/2010.

Έκθεση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, Ιούνιος 2009, Τράπεζα της Ελλάδος

Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009, Τράπεζα της Ελλάδος

Ευθύμογλου Π., και Μπάλλας Α., 1995, *Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί και Αγορές*, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα.

Ζαχαριάδης Δ., 1995, *Χρήμα, Πίστη, Τράπεζες*. Αθήνα

Νούλας Αθ., 2000, *Χρήμα και Τράπεζες*, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

Παπαδήμος Λ., 2001, *Ευρώ, Ελληνική Οικονομία και Τραπεζικό Σύστημα*, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, 1^ο Εξάμηνο.

Παπαδογιάννης Ι., 2008 (1), *Η κρίση έπληξε τις τραπεζικές μετοχές*, Έρευνα Καταναλωτών, Ιούλιος 2008

Παπαδογιάννης Ι., 2008 (2), *Η κρίση πλήττει τις μετοχές των τραπεζών*, Καθημερινή, 8/1/2010.

Παπαδόπουλος Δ., 1993, *Εισαγωγή στους Χρηματοδοτικούς Οργανισμούς και Αγορές*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Προβόπουλος Γ, Καπόπουλος Π., 2001, *Η Δυναμική του Ελληνικού Χρηματοοικονομικού Συστήματος*, Εκδόσεις Κριτική

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009

Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση, Οκτώβριος 2009

Τράπεζα της Ελλάδος, Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, Τεύχη 117,119,124

Επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος: www.bankofgreece.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.nbg.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζα EFG Eurobank Ergasias A.E.: www.eurobank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Alpha Bank: www.alphabank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζας Πειραιώς A.E.: www.piraeusbank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.emporiki.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.atebank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Α.Ε.: www.ttbank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Marfin Εγνατίας Τράπεζας Α.Ε.: www.marfinegnatiabank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ:
www.cyprusbank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος: www.genikibank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία:
www.atticabank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Aspis Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία:
www.aspisbank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της Proton Τράπεζα Α.Ε.: www.protonbank.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της εφημερίδας Καθημερινή: www.kathimerini.gr

Επίσημη ιστοσελίδα της οικονομικής εφημερίδας Capital: www.capital.gr